

تست های آرایه های ادبی پایه دوازدهم

درس سوم : تلمیح، تضمین، تناسب

۱- در کدام گزینه تناسب برپایه طرفین تشبیه صورت گرفته است؟

- (۱) بار دل مجنون و خم طره لیلی / رخساره محمود و کف پای ایاز است
- (۲) بردوخته ام دیده چو باز از همه عالم / تا دیده من بر رخ زیبای تو باز است
- (۳) گوشم همه بر قول نی و نغمه چنگ است / چشم همه بر لعل لب و گردش جام است
- (۴) دل برده شمع مجلس او / پروانه به شادی و سعادات

۲- در کدام گزینه تناسب داستانی داریم؟

- (۱) خسرو طارم پیروزه که شمسش لقب است / کرده بر جان تو چون سایر سیاره دعا
- (۲) فضای بزمگهش صحن بوستان بهشت / طناب بار گهش زلف حورالعین
- (۳) طوفانم از تنور برآمد چه سود از آنک / دامن چو پیرزن از نهبن درآرم
- (۴) قائم اللیلی که شب تا صبح باشد در قیام / صائم الدهری که باشد بی نیاز از خواب و خور

۳- در کدام گزینه نوع تناسب فرق دارد؟

- (۱) سیل چو آمد به دریا بحر گشت / دانه چو آمد به مزرع گشت کشت
- (۲) بلای عشق تو بنیاد زهد و بیخ ورع / چنان بکند که صوفی قلندری
- (۳) نه چمن شکوفه ای رُست چو روی دلستان / نه صبا صنوبری یافت چو قامت بلندت
- (۴) خدنگ غمزه از هر سو نهان انداختن تا کی / سپر انداخت عقل از دست ناوک خونریز

۴- در کدام گزینه تناسب منفی داریم؟

- (۱) فروغ چهره ات از تاب طره پنداری / که آفتاب شود طالع از شب دیجور
- (۲) ز لعلش بوسه ای میخوام گفت / نباید داد شیرین به رنجور
- (۳) بی رخ یار هوای گل و گلزارم نیست / زانک با دست نسیم چمن و بوی بهار
- (۴) ز نور عشق برافروز شمع منظر دل / به حکم آنکه مه از مهر می پذیرد نور

۵- در کدام گزینه تناسب برپایه سنن ادبی شکل گرفته است؟

۱) از باده نوشین لبت مست و خرابیم/وز نرگس مستور تو در عین خماریم

۲) ز دست دیده دلم روز و شب در فریاد است/اگرچه من همه از دست دل به فریادم

۳) چو دجله گشت کنارم در آرزوی شبی/که باد صبحدم آورد نسیم بغدادم

۴) یارب آن باده نوشین ز کجا آوردند/که چنان مست بردند ز مجلسم دوش

۶- در کدام بیت تعداد کلماتی که آرایه «مراعات نظیر» میسازند بیشتر از سایر گزینه هاست؟

۱) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح اند / نه همه مستمعی فهم کند این اسرار

۲) ای عشق تو در دلم سرشته / چون قند و شکر درون حلوا

۳) تو خود به جوشن و برگستوان نه محتاجی / که روز معرکه بر خود زره کنی مو را

۴) خبرت هست که مرغان سحر میگویند / آخر ای خفته سر از خواب جهالت بردار

۷- کدامیک از ابیات زیر فاقد آرایه «مراعات نظیر» است؟

۱) ساقی و مطرب و می جمله مهیاست ولی / عیش بی یار مهیا نشود یار کجاست

۲) آن روز که هفت ساله بودی / چون گل به چمن حواله بودی

۳) این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود / هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار

۴) نقیب از پیش رفت و هر سو دوید / که مردی به دین نعت و صورت که دید

۸- در کدام یک از ابیات زیر از آرایه «مراعات نظیر» استفاده شده است؟

۱) مرا در نهانی یکی دشمن است / که بر بخردان این سخن روشن است

۲) بر آن محضر ازدها ناگزیر / گواهی نوشتند برنا و پیر

۳) بدان بی بها ناسزاوار پوست / پدید آمد آوای دشمن ز دوست

۴) فروهشت ازو سرخ و زرد و بنفش / همی خواندش کاویانی درفش

۹- «مراعات نظیر» بکار رفته در تمامی ابیات به جز از یک مجموعه هستند؟

- (۱) دیدمش خرم و خندان قدح باده به دست / و اندر آن آینه صد گونه تماشا می کرد
(۲) تا چه بازی رخ نماید بیدقی خواهیم راند / عرصه شطرنج رندان را مجال شاه نیست
(۳) می خور که هر که آخر کار جهان بدید / از غم سبک برآمد و رطل گران گرفت
(۴) در این خونفشان عرصه رستخیز / تو خون صراحی و ساغر بریز

۱۰- چند مورد از ابیات زیر داری آرایه «مراعات نظیر» می باشد؟

- (الف) همه دامن کوه تا پیش رود / سپه بود با جوشن و درع و خود
(ب) به تیغ ای شه جدا کردی بنات العنش را ازهم / به تیر و ناوک و بیلک به هم بردوختی جوزا
(ج) از می خمار آن لب میگون ز دل نرفت / داغ شراب را نتوان از شراب شست
(د) گر بخت سعید و حسن طالع داری / از مال جهان گنج سعادت اندوز

۱(۱) ۲(۲) ۳(۳) ۴(۴)

۱۱- در کدام گزینه تلمیح نداریم؟

- (۱) در زمین بودیم و غافل از زمین/غافل از گنجی که بود در وی دفین
(۲) خلق ما بر صورت خود کرد حق/وصف ما از وصف او گیرد سبق
(۳) من ملک بودم و فردوس برین جایم بود/آدم آورد درین دیر خراب آبادم
(۴) سایه خواب آرد ترا همچون سمر/چون بر آید شمس،انشق القمر

۱۲- در کدام گزینه تلمیح به کار نرفته است؟

- (۱) عرش را بر آب بنیاد او نهاد/خاکیان را عمر بر باد اونها
(۲) آسمان را چون خیمه بر پا کرد/بی ستون کرد و زمینش جای کرد
(۳) به سهراب گفت این چه آشفتن است/همه با من از رستمت گفتن است
(۴) نیم پشه بر سر دشمن گماشت/بر سر او چهار صد سالش بداشت

۱۳- موضوع تلمیح در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) خاک ما گل کرد در چل بامداد/بعد از آن جان را در او آرام داد
- (۲) تا خرد داند که زیر هفت چرخ آبگون/چار دیوار حیات از طین مسنون کرده اند
- (۳) روح را در صورت پاک او نمود/این همه کار از کفی خاک او نمود
- (۴) نه چو مایید شما از ره توفیق و عمل/گرچه ماییم ز صلصال و شما از صلصال

۱۴- در چند بیت از ابیات زیر تلمیح داریم؟

- (۱) از ماهش صد قصب را رخنه یابی/چو ماهش رخنه ای بر رخ نیایی
- (۲) آبم برفت و گر سنگ بشنود آه من/از سنگ بشنوند:علی الله زیر آب
- (۳) خاقانیا به چاه فرو گوی راز دل/کز دوست رازدارتر آن چاه زیر آب
- (۴) زان نرگس جادو نسب درد مرا بگشاده تب/خواب مرا هر نیمه شب، بسته به آب انداخته

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۵- در کدام گزینه به آیه قرآن اشاره شده است؟

- (۱) نقش ملائک ساختی بر آب و گل انداختی/دورم بدان انداختی کاکسیر نزدیکی شوم
- (۲) راه دل و دینم زد آن عارض گندمگون/نبود جز به این معنی میراث من از آدم
- (۳) از امر مبارک تو رفته/هم بر سر حرفت خود آدم
- (۴) در یمین تو خانه آصف/در یسار تو خاتم جم باد

۱۶- کدام بیت مزین به آرایه تلمیح نشده است؟

- (۱) از خون دل طفلان، سرخاب رخ آمیزد/این زال سپید ابرو، وین مام سیه پستان
- (۲) مهیا کرد پنج ارکان ملت را به چار ارکان/که هریک جدولی بوده است کز دریای او آمد
- (۳) سابقه سالار جهان قدم/مرسله پیوند گلوی قلم
- (۴) پرده گشای فلک پرده دار/پردگی پرده شناسان کار

۱۷- در کدام گزینه تلمیح به کار نرفته است؟

(۱) پرورش آموز درون پروران/بروزی برآورنده روزی خوران

(۲) داغ نه ناصیه داران پاک/تاج ده تخت نشینان خاک

(۳) خاک کن پخته تدبیر ها/عذر پذیرنده تقصیر ها

(۴) شحنه غوغای هراسندگان/چشمه تدبیر شناسندگان

۱۸- در چه تعداد از ابیات زیر تلمیح داریم؟

(۱) شب افروزی چو مهتاب جوانی/سیه چشمی چو آب زندگانی

(۲) سیاستش نه به حکم طبیعت است آری/مصون ز منقصت دود باشد آتش طور

(۳) بر در میخانه عشق ای ملک تسبیح گو/کاندر آنجا طینت آدم مخمر می کند

(۴) ای خاکدان دیو تماشاگه دلت/طفی تو تا ربیع تو داند خاکدان؟

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۹- در کدام گزینه نوع تلمیح فرق دارد؟

(۱) ز دودی گنبد خضرا کند او/ز پیهی نرگس بینا کند او

(۲) فلک اندر رکوع استاده است/زمین اندر سجود استاده است

(۳) ز نیش پشه سازد ذوالفقاری/چنان کز عنکبوتی پرده داری

(۴) یکی اول که پیشانی ندارد/یکی آخر که پایانی ندارد

۲۰- اجزای تلمیح در کدام گزینه کمتر از سایر است؟

(۱) گرش بینی و دست از ترنج بشناسی/روا بود که ملامت کنی زلیخا را

(۲) سامری سیرم نه موسی سیرت ار تا زنده‌ام/در سم گوساله آلاید ید بیضای من

(۳) دست آهنگر مرا در مار ضحاک کشید/گنج افریدون چه سود اندر دل دانای من

(۴) موسی طبعم که خلوتگاه دل میقات اوست/سِرّ ارنی کشف کرد از سینه سینای من

۲۱- در کدام گزینه تضمین داریم؟

- (۱) بوسه بر سنگ سیاه و مصحف روشن دهم/گرچه چون کوثر همه تن لب شود اجزای من
- (۲) را و عشق تو گیتی به یک شکم زاده‌ست/دو روح در بدنی چون دو مغز در یک پوست
- (۳) بر من که دلم چو شمع یکتاست/پیراهن غم چو شمع ده توست
- (۴) داریم حزین این غزل از فیض فغانی/هرجا که رود،همره یار است دل ما

۲۲- در کدا گزینه تضمین نداریم؟

- (۱) اوحدی آن چنان درو پیوست/که نخواهد به خویشتن پرداخت
- (۲) چون نپسندد جفا نرگس سرمست یار؟/کز قبل او ستم وز طرف ما رضاست
- (۳) دل اوحدی شکستن، ز میانه دور جستن/نه طریق دوستان است و نه شرط مهربانی
- (۴) چو بهانه می‌گرفتی و وفا نمی‌نمودی/ز چه خانه می‌نمودی به غریب کاروانی؟

۲۳- در کدام گزینه تضمین به کار رفته است؟

- (۱) از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه/انی رایت دهرأ من هجرک القیامه
- (۲) هرچند کآزمودم از وی نبود سودم/من جرب المجرب حلت به ندامه
- (۳) پرسیدم از طبیبی احوال دوست گفتا/فی بُعدها عذاب فی قُربها السلامه
- (۴) حافظ چو طالب آمد جامی به جان شیرین/حَتَّيْذوق مِنْهُ کَأْساً مِنَ الْکرامه

۲۴- در کدام گزینه تضمین نداریم؟

- (۱) خیال چنبر زلفش فریبت می دهد حافظ/نگر تا حلقه اقبال ناممکن نجبنانی
- (۲) بیا ای طایر دولت بیاور مزده وصلی/عسی الايام ان يرجعن قوماً کالذی کانوا
- (۳) دانی غرضم ز می پرستی چه بود/تا همچو تو خویشتن پرستی نکنم
- (۴) بگفتمی که چه ارزد نسیم طره دوست/گرم به هر سر مویی هزار جان بودی

۲۵- در کدام گزینه تضمین صورت گرفته است؟

- (۱) مرا امید وصل تو زنده می دارد/وگر نه هر دم از هجر توست بیم هلاک
- (۲) ز پرده کاش برون آمدی چو قطره اشک/که بر دو دیده ما حکم او روان بودی
- (۳) به خواب نیز نمی بینمش چه جای وصال/چو این نبود و ندیدیم باری آن بودی
- (۴) در آمدی ز درم کاشکی چو لمعه نور/که بر دو دیده ما حکم او روان بودی

۲۶- در کدام گزینه آرایه «تضمین» بکار رفته است؟

- (الف) وز پی آنکه ز سر تو خبر دار شدم / کس فرستاد به سر اندر عیار مرا
- (ب) استاد سخن سعدی است پیش همه اما / دارد سخن حافظ طرز سخن خواجه
- (ج) غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ / که بر نظم تو افشاند فلک عقد ثریا را
- (د) صبر کن حافظ به سختی روز و شب / عاقبت روزی بیایی کام را

۲۷- کدامیک از ابیات زیر فاقد آرایه «تضمین» می باشد؟

- (الف) این جواب آن غزل صائب که می گوید ملک / چشم بینش باز کن تا هر چه خواهی بنگری
- (ب) این جواب آن غزل صائب که راقم گفته است / تیغ دائم آب در جو دارد و خون می خورد
- (ج) جواب آن غزل میرزا سعید حکیم است / که عشق در دل غم پیشه، شیشه شیشه شراب است
- (د) تا توان از شربت دینار شیرین ساختن / از جواب تلخ سائل را مگردان کام تلخ

۲۸- در تمامی ابیات به جز بیت..... شاعر یک بیت از دیگر شعرا را در شعرش تضمین کرده است؟

- (۱) این جواب مصرع اوجی که وقتی گفته است / پادشاهی عالم طفلی است یا دیوانگی
- (۲) جواب آن غزل حاذق است این صائب / بهار دیدم و گل دیدم و خزان دیدم
- (۳) اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم / جواب تلخ می زبید لب لعل شکرخا را
- (۴) صائب این تازه غزل آن غزل شاپور است / که گران می رود آن کس که توکل دارد:

۲۹- در کدام گزینه آرایه «تضمین» مشهود نیست؟

الف) این آن غزل که «فیضی» شیرین کلام گفت / در دیده ام خلیده و در دل نشسته ای

۲) به طرز تازه قسم یاد می کنم صائب / که جای طالب آمل در اصفهان پیداست

۳) این جواب مصرع نوعی که خاکش سبز باد / سایه ابر بهاری کشت را سیراب کرد

۴) سایلان را می کند گستاخ امید جواب / سیل در کهسار از حد می برد فریاد را

۳۰- کدام یک از ابیات زیر فاقد «تضمین» می باشد؟

۱) سعدی مگر چو من بود آنگه که این غزل گفت / مشتاقی و صبوری از حد گذشت یارا

۲) دور کن پرده ز رخسار و رقیب از پهلوی / که مرا طاقت نادیدن دیدار تو نیست

۳) کیست کاندلر دو جهان عاشق دیدار تو نیست / کو کسی کو بدل و دیده خریدار تو نیست

۴) چون مدد از غیر نبود صبر کن تا حل شود / ای که گفתי هیچ مشکل چون فراق یار نیست

۳۱- در کدام بیت آرایه تلمیح وجود ندارد؟ (هنر ۸۳)

۱) آسمان بار امانت نتوانست کشید / قرعه کار به نام من دیوانه زدند

۲) اگر چه تلخ باشد فُرقت یار / در او شیرین بُود اُمید دیدار

۳) خورده ست خدا ز روی تعظیم / سوگند به روی همچو ماهت

۴) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن لاله و ریحان بودم

۳۲- در کدام بیت گزینه تلمیح وجود ندارد؟ (المپیاد ادبی)

۱) شعر هم می گفت زیاد هم می گفت اما خشت می زد

۲) مشغول تماشا و ورنانداز کردن این مخلوق کمیاب و شیء عجاب بودم.

۳) خجسته باد نام خداوند، نیکوترین آفریدگار که تو را آفرید

۴) عیسی گفت: ای رفیق، موافق کلّ اناء پترشّح بما فیه، از کوزه همان برون تراود که در اوست.

۳۳-در کدام گزینه تلمیح، یادآور ماجرای نیست؟ (المپیاد ادبی)

- (۱) از مه او مه شکافت دیدن او برتافت / ماه چنان بخت یافت او که کميته گداست.
- (۲) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را
- (۳) تو یک ساعت چو افریدون به میدان باش تازان پی / به هر جانب که وی آری درفش کاویان بینی
- (۴) چنین گفت پیغمبر راستگوی / ز گهواره تا گور دانش بجوی

درس ششم : لف و نشر، متناقض نما، تضاد

۱-در کدام بیت آرایه لف و نشر به کار رفته است ؟

- (۱) شنیده ای به گلستان که ظلم کرده خزان / که شاخ شوکت او خشک باد و زرد و نزار
- (۲) برید و درید و شکست و بیست / یلان را سر و سینه و پا و دست
- (۳) دهان کبک گرفته ست تا نخندد خوش / گلوی ابر گشادست تا بگرید زار
- (۴) گفתי به غم بنشین تا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا بنشینم و برخیزم

۲_ کدام بیت لف و نشر دارد ؟

- (۱) با که گویم به جهان محرم کو/ چه خبر گویم با بی خبران
- (۲) دیگر دلم هوای سرودن نمیکند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست
- (۳) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت
- (۴) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت

۳- بیت کدام گزینه آرایه لف و نشر دارد ؟

- (۱) اینکه گاهی میزدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع
- (۲) دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم
- (۳) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است
- (۴) به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل / لطیفه های عجب زیر دام و دانه توست

۴_ در کدام بیت آرایه لف و نشر به کار نرفته است ؟

- (۱) منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم
- (۲) روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر میریزد آن زر میزند
- (۳) جهان فانی و باقی فدای شاهد و ساقی / که سلطانی عالم را طفیل عشق میبینم
- (۴) کین و مهر تو به زنبور همی ماند راست / که بر اعدای تو نیش است و بر احباب تو نوش

۵_ نوع لف و نشر در همه گزینه ها یکسان است به جز....

- (۱) ای روی تو زلف تو روز اندر شب / از روز و شب تو روز و شب کرد طرب
- (۲) دست با رحم و تیغ بی رحمش / گه زرافشان و گه سرافشان بود
- (۳) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت / کشیدم از تو کشیدم ، شنیدم از تو شنیدم
- (۴) دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکوت پراکندگی دور باد

۶_ نوع لف و نشر در کدام گزینه متفاوت است ؟

- (۱) حجاب زلف ز رخ دور کن یکی ساعت / ز شب سیاه چه ساخته پیش آفتاب حجاب
- (۲) از اشک و آه حسرت باران و برق انگیز / سیلاب ران زمین را در تاب کش زمان را
- (۳) گفتم چو رشوه بود و ریا مال و زهدشان / ای کردکار باز به چه مبتلا شدم
- (۴) چه صاحبی است که اصحاب دین و دولت را / ز تیغ و خامه او حاصل است وعده و وعید

۷_ نوع لف و نشر در همه گزینه ها یکسان است به جز....

- (۱) از نان و جامه خلق غنی گشتی آر بُدی / از آرد یا ز پنبه ، تن ناتوان برف
- (۲) فرو رفت و بر رفت روز نبرد / به ماهی نهم خون و بر ماه گرد
- (۳) هر سحر یاد از آن زلف و بناگوش کنیم / روز خود با شب غم دست در آغوش کنیم
- (۴) ربوده است و گرفته است و برده است به عنف / ز لاله تاج و ز گل یاره از سمن دستار

۸_ در بیت کدام آرایه تناقض دیده میشود ؟

- (۱) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام
- (۲) من از آن روز که در بند توام آزادم / پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم
- (۳) همه غیبی تو بدانی ، همه عیبی تو ببوشی / همه بیشی تو بکاهی ، همه کمی تو فزایی
- (۴) تا پریشان است دل در شهر بند کثرتی / خویش را هرگاه سازی جمع وحدت می شود

۹_ در کدام بیت آرایه تناقض دیده نمیشود ؟

- (۱) خوشا نماز و نیاز کسی که از سردرد / به آب دیده و خون جگر طهارت کرد
- (۲) عجب مدار که در عین درد خاموشم / که درد یار پری چهره عین درمان است
- (۳) فلک در خاک میغلطید از شرم سرافرازی / اگر میدید معراج ز پا افتادن ما را
- (۴) گر چه بسیار بود زشت ، همان زشت است / زشت هرگز نشود خوب به بسیاری

۱۰_ در کدام بیت آرایه پارادوکس دیده نمی شود ؟

- (۱) آن کعبه روانیم که در بادیه راز / خاموشی جاوید فغان جرس ماست
- (۲) من و زهر تو که هم زهری و هم تریاقی / من و درد تو که هم دردی و هم درمانی
- (۳) به زبان چرب ای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را
- (۴) در ره عشق مسلمان نتوان گفت او را / که به کفر سر زلفت نبود ایمانش

۱۱_ در کدام یک از ابیات زیر آرایه پارادوکس به کار نرفته است ؟

- (الف) گویا طلوع میکند از مغرب آفتاب / کاشوب در تمامی ذرات عالم است
- (ب) طبعی به هم رسان که بسازی به عالمی / یا همتی که از سر عالم توان گرفت
- (ج) گوش ترحمی کو کز ما نظر نبوشد / دست غریق یعنی فریاد بی صداییم
- (د) آتش سردی که بگذارد درون سنگ را / هر که را بر دست آه سرد می داند که چیست
- (ه) ما و دشمن دوستی این رسم ، رسم تازه ای است / ورنه هر مو بر تن ایام دشمن دشمن است

(۱) الف و د. (۲) الف و ه. (۳) ب و ه. (۴) ب و ج

۱۲_ به ترتیب در کدام دو بیت تناقض و در کدام دو بیت تضاد وجود دارد ؟

الف) اگر ت سلطنت فقر ببخشند ای دل / کم ترین ملک تو از ماه بود تا ماهی

ب) کس با او نه و او با همه کس / نماند هیچ کس ، او ماند و بس

ج) دعوت هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می شود موجود می دانیم ما

د) غمیگن مکن اگر نکنی شاد خاطری / گر مرهم دلی نشوی بیشتر مباح

۱) ب و ج _ الف و د. ۲) الف و ج _ ب و د

۳) الف و ب _ ج و د. ۴) الف و د _ ب و ج

۱۳_ در کدام گزینه تضاد دیده نمی شود ؟

۱) ای که میگوی دمی آرام گیر / با چنین دردی مرا آرام کو

۲) تاب و تب قیامت هستی کشیده ایم / از مرگ نیست آن همه تشویش و باک ما

۳) در بزم قرب پاس نفس داشتن بلاست / زان دور عمر زود سرآید حباب را

۴) طاق پذیر است عشق جفت نخواهد حریف / بر نمط عشق اگر پای نهی ، طاق نه

۱۴_ در کدام بیت آرایه تضاد دیده نمی شود ؟

۱) مجنون چو حدیث عشق بشنید / اول بگریست، پس بخندید

۲) قهر خود را در لباس لطف جولان میدهی / پرده از آب گوهر بر روی دریا می کشی

۳) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید

۴) بخیل از حرف سائل گوش میگیرد نمی داند / که از خاموشی اهل طمع ابرام می بارد

۱۵_ در همه ابیات به جز بیت گزینه آرایه تضاد به کار رفته است

۱) من گهر ناب و تو یک قطره آب / من ز ازل پاک و تو پست پلید

۲) گردون مرا از محنت هستی رها نخواست / مرگم رسیده بود ، ولیکن فرا نخواست

۳) نغمه شیرین مرغان سحر / شور در مستان خواب انداختست

۴) اگر دشنام فرمایی وگر نفرین دعا گویم / جواب تلخ می زبید لب لعل شکرخا را

۱۶. در همه ابیات زیر، متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز

- (۱) عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته
- (۲) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می شود موجود می دانیم ما
- (۳) آتش سردی که بگدازد درون سنگ را / هر که را بودست آه سرد می داند که چیست
- (۴) به روز افغانی و شب یاربی داشت / به یمن عشق خوش روز و شبی داشت

۱۷. در همه ابیات زیر، متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز

- (۱) از خلاف آمدِ عادت بطلب کام که من / کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
- (۲) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می شود موجود می دانیم ما
- (۳) گوش ترحمی کو کز ما نظر نبوشید / دست غریق یعنی فریاد بی صداییم
- (۴) به روز افغانی و شب یا ربی داشت / به یمن عشق خوش روز و شبی داشت

۱۸. در کدام گزینه آرایه متناقض نما (پارادوکس) به کار رفته است؟

- (۱) گر هزار است بلبل این باغ / همه را نغمه و ترانه یکی است
- (۲) حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا / این هم از بی هنری های هنر بود مرا
- (۳) مرا عهدیست با جانان که تا جان در بدن دارم / هواداران کویش را چو جان خویشان دارم
- (۴) گر چو شبنم نفسی هم نفس گل بودم / بهره زان وصل همان دیده تر بود مرا

۱۹. در همه ابیات به استثنای بیت آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟

- (۱) من پرستار دو چشم خوش بیمار توام / گر چه بیمار پرستی بتر از بیماری است
- (۲) خوبان پارسی گو بخشنندگان عمرند / ساقی بده بشارت رندان پارسا
- (۳) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرمشی است طوفانی
- (۴) فلک به مردم نادان دهد زمام مراد / تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس

۲۰. در همهٔ ابیات، به جز بیت آرایهٔ «متناقض نما» مشهود است.

- (۱) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم؟
- (۲) فغان که داد ز دست ستمگری است مرا / که هرگز نتوان گفت این چه بیداد است
- (۳) هزار سختی اگر بر من آید آسان است / که دوستی و ارادت هزار چندان است
- (۴) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که خار دشت محبت گل است و ریحان اس

۲۱. در کدام بیت آرایهٔ «متناقض نما» وجود دارد؟

- (۱) آتش سردی که بگدازد درون سنگ را / هر که را بودست آه سرد می داند که چیست
- (۲) بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم / شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد
- (۳) دوست می دارمت به بانگ بلند / تا کی آهسته و نهان گفتن
- (۴) ما و دشمن دوستی، این رسم، رسم تازه ای است / و نه هر مو بر تن ایام دشمن، دشمن است

۲۲. در کدام بیت تناقض وجود ندارد؟

- (۱) گروهی سر به سر گویای خاموش / ولی چون بحر در بر کرده در جوش
- (۲) داغ دلم چو لاله به مرهم نمی رسد / این خون گرم در جگر روزگار نیست
- (۳) گویای سکوت و بی تابی درنگ / تمکین بی قراریم و بی قرار هیچ
- (۴) همه اسباب پریشانی ما جمع آمد / تا ز مجموعهٔ ن زلف پریشان شده ایم

۲۳. در کدام بیت آرایهٔ «متناقض نما» به کار رفته است؟

- (۱) گر شکر خنده آن پسته شیرین نبود / به چه معلوم توان کرد که او را دهن است
- (۲) مُردَم از رقت جانان و عجب نیست از آنک / زنده بی جان نتوان بودن و او جان من است
- (۳) گر شکر خندهٔ آن پسته شیرین نبود / به چه معلوم توان کرد که او را دهن است
- (۴) پای بند سر زلفین چو ینجیر تو شد / دل دیوانه و شم چون نه به فرمان من است

۲۴. در کدام ابیات، آرایهٔ «متناقض نما» به کار رفته است؟

- (۱) گر مخیر بکنندم به قیامت که چه خواهی / دوست ما را و همه نعمت فردوس شما را

۲) به یاد کاکل پُر تاب و زلف پر چینش / دل من است که هم جمع و هم پریشان است

۳) میان جمع، پریشان شاهدهی شده ام / که از مشاهده اش مجمعی پریشان است

۴) با اثر داغشان هر دم سلطان عشق / گوید خاقانیا خاک توام مرحبا

۲۵. در کدام بیت آرایه متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد؟

۱) ی که گفתי دیده از دیدار بت رویان بدوز / هرچه گویی چاره دانم کرد، جز تقدیر را

۲) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو / یادم از کشته ی خویش آمد و هنگام درو

۳) مهی که راز من از پرده آشکارا کرد / هنوز صورت او زیر پرده پنهان است

۴) آتش سردی که بگذارد درون سنگ را / هر که بودست آه سرد می داند که چیست

۲۶. در کدام گزینه «تناقض» بیشتری وجود دارد؟

۱) دو عالم سایه خورشید عشق است / دو گیتی حضرت جاوید عشق است

۲) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

۳) تو کیستی که در سفر جست و جوی تو / صد چشمه جوش زد ز کویر سراب ها

۴) فلک در خاک م یغلتید از شرم سرافرازی / اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را

۲۷. در کدام بیت بیشترین آرایه تضاد وجود دارد؟

۱) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

۲) قناعت می کنم با درد چون درمان نم یابم / تحمل می کنم با زخم چون مرهم نمی بینم

۳) تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم / بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها

۴) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود / ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا

۲۸. نوعی تضاد در همه بیت ها به جز بیت دیده می شود.

۱) هر دو نی خوردند و از یک آبخور / این یکی خالی و آن پر از شکر

۲) گفתי جفا نه کار من است ای سلیم دل / تو خود ز مادر از پی این کار زاده ای

۳) اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبار ها اقبال گردد

۴) روزم به غم فروشد لابل که عمر نیز / حالم به هم برآمد لابل که کار هم

۲۹. در کدام بیت بیشترین آرایه «تضاد» وجود دارد؟

۱) بلندی از آن یافت کو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد

۲) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود / ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا؟

۳) قناعت می‌کنم با درد چون درمان نمی‌یابم / تحمل می‌کنم با زخم چون مرهم نمی‌بینم

۴) کنون لشکر و دژ به فرمان تست / نباید بر این آشتی جنگ جست

۳۰. در کدام گزینه لفّ و نشر وجود ندارد؟

۱) ز دولت هر چه باید داد لیک از غم نکرد ایمن / چه سود ار گل دهد زین سو چو ز آن سو میدهد خارم

۲) سیبکی نیم سرخ و نیمی زرد / از گل و زعفران حکایت کرد

۳) کنون چو غنچه و گل هر کجا که زنده‌دلی ست / به زیر سایه سرو و چنار می‌آید

۴) میان ابرو و چشم تو فراق نتوان داد بلا و فتنه ندارد امتیاز از هم

۳۱- در همه ابیات زیر، متناقض‌نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز (خارج ۹۵)

۱) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است / که سلطنت کند آن کاو بود گدای شما

۲) به روز افغانی و شب یاری داشت / بهیمن عشق خوش روز و شبی داشت

۳) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید / بی‌زبانی‌ها زبان عذرخواهی شد مرا

۴) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می‌شود موجود می‌دانیم ما

۳۲- در همه ابیات زیر، متناقض‌نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز (خارج ۹۵)

۱) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است / که سلطنت کند آن کاو بود گدای شما

۲) به روز افغانی و شب یاری داشت / به یمن عشق خوش روز و شبی داشت

۳) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید / بی‌زبان‌ها زبان عذرخواهی شد مرا

۴) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می‌شود موجود می‌دانیم ما

۳۳-در کدام گزینه آرایه متناقض نما (پارادوکس) به کار رفته است؟ (ریاضی ۸۹)

- (۱) دلم امروز چو کاه از نفسی می لرزد / یاد آن روز که چون کوه جگر بود مرا
- (۲) گر چو شب‌نم نفسی هم نفس گل بودم / بهره زان وصل همان دیده تر بود مرا
- (۳) یافت با شکوه ره زندگی من پایان / چون جرس ناله من زاد سفر بود مرا
- (۴) حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا / این هم از بی هنری های هنر بود مرا

۳۴-در همه ابیات به استثنای بیت آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟ (انسانی ۸۹)

- (۱) من پرستار دو چشم خوش بیمار توام / گر چه بیمار پرستی بتر از بیماری است
- (۲) فلک به مردم نادان دهد زمام مراد / تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس
- (۳) ختم پایانیم، مهر آغاز کن / ای که در آغاز پایانی هنوز
- (۴) من عهد تو سخت سست می دانستم / بشکستن آن درست می دانستم

۳۵-در همه ابیات، به جز بیت آرایه «متناقض نما» مشهود است. (هنر ۸۹)

- (۱) به هر غمی که رسد از تو خاطر م شاد است / که بنده تو ز بند کدورت آزاد است
- (۲) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که خار دشت محبت گل است و ریحان است
- (۳) هزار سختی اگر بر من آید آسان است / که دوستی و ارادت هزار چندان است
- (۴) فغان که داد ز دست ستمگری است مرا / که هرگز نتوان گفت این چه بیداد است

۳۶-در کدام بیت آرایه «متناقض نما» وجود دارد؟ (ریاضی ۸۷)

- (۱) دوست می دارم به بانگ بلند / تا کی آهسته و نهان گفتن
- (۲) ما را ز هم جدا کرد ایام و نه ما را / با دولت وصال خوش بود روزگاری
- (۳) آتش سردی که بگدازد درون سنگ را / هر که را بودست آه سرد می داند که چیست
- (۴) ما و دشمن دوستی، این رسم، رسم تازه ای است / و نه هر مو بر تن ایام دشمن، دشمن است

۳۷-در کدام بیت تناقض وجود ندارد؟ (هنر ۸۷)

- (۱) همه اسباب پریشانی ما جمع آمد / تا ز مجموعه ن زلف پریشان شده ایم
- (۲) جمعیت خاطر ندهد دست، کسی را / کاشفتگی از زلف پریشان تو دارد
- (۳) گویای سکوت و بی تابی درنگ / تمکین بی قراریم و بی قرار هیچ
- (۴) گروهی سر به سر گویای خاموش / ولی چون بحر در بر کرده در جوش

۳۸-در کدام بیت آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟ (انسانی ۸۶)

- (۱) کشته عشق وی از زنده جاوید به است / درد کز وی رسد، مایه درمان من است
- (۲) مُردَم از رقت جانان و عجب نیست از آنک / زنده بی جان نتوان بودن و او جان من است
- (۳) پای بند سر زلفین چو ینجیر تو شد / دل دیوانه و شم چون نه به فرمان من است
- (۴) گر شکر خنده آن پسته شیرین نبود / به چه معلوم توان کرد که او را دهن است

۳۹-در کدام ابیات، آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟ (ریاضی ۸۶)

- (الف) از آن زمان که زمین بوس آستان توام / سر ملوک جهان جمله بر زمین من است
- (ب) میان جمع، پریشان شاهی شده ام / که از مشاهده اش مجمعی پریشان است
- (ج) به یاد کاکل پر تاب و زلف پر چینش / دل من است که هم جمع و هم پریشان است

۴۰-در کدام بیت آرایه متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد؟ (خارج ۸۵)

- (۱) بگو چگونه کنم دعوی مسلمانی؟ / که در کمین من آن چشم نامسلمان است
- (۲) به عشق زلف و رخت، فارغم ز دیر و حرم / که ای معامله بیرون ز کفر و ایمان است
- (۳) مهی که راز من از پرده آشکارا کرد / هنوز صورت او زیر پرده پنهان است
- (۴) به یاد کاکل پر تاب و زلف پر چینش / دل من است که هم جمع و هم پریشان است

۴۱-در کدام گزینه «تناقض» بیشتری وجود دارد؟ (المیاد ادبی)

- (۱) ز کوی یار می آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی
- (۲) فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی / اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را
- (۳) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم، گدایان شاه

۴) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

۴۲- در کدام گزینه لف و نشر وجود ندارد؟

دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی / مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند

رنگ معشوقان و رنگ عاشقان / جمله همچون سیم و زر آمیختند

کنون چو غنچه و گل هر کجا که زنده‌دلی‌ست / به زیر سایه سرو و چنار می‌آید

سیبکی نیم سرخ و نیمی زرد / از گل و زعفران حکایت کرد

۴۳- در کدام بیت بیشترین آرایه تصاد وجود دارد؟. (ریاضی ۹۱)

۱) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود / ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا

۲) قناعت می‌کنم با درد چون درمان نم‌یابم / تحمل می‌کنم با زخم چون مرهم نمی‌بینم

۳) شیرین ننماید به دهانش شکر وصل / آن را که فلک زهر جدایی بچشاند

۴) گردون مرا ز محنت هستی رها نخواست / مرگم رسیده بود ولیکن چرا خدا نخواست

۴۴- نوعی تضاد در همه بیت‌ها به جز بیت دیده می‌شود. (المپیاد ادبی)

۱) چو عمر رفته تو کس را به هیچ کار نیایی / چو عمر نامده هم اعتماد را بنشانی

۲) روزم به غم فروشد لابل که عمر نیز / حالم به هم برآمد لابل که کار هم

۳) دیر خبر یافتی که یار تو گم شد / جام جم از دست اختیار تو گم شد

۴) گفתי جفا نه کار من است ای سلیم دل / تو خود ز مادر از پی این کار زاده ای

درس نهم : اغراق، ایهام، تناسب

۱- در کدام گزینه ایهام وجود ندارد؟

۱) چشم مست تو که بر هر طرفی می‌افتد/بر من افتاد ز مستی و مرا کرد خراب

۲) باغ جان را صبحی آب دهید/وان شفق رنگ صبح تاب دهید

۳) من کیستم تا با شدم سودای دیدار شما/اینم بس کآید به من بویی ز گلزار شما

۴) تخم وفاست دانه دل تا بدست توست/خواهی به زیر خاک بنه خواه زیر آب

۲- در کدام بیت آرایه ایهام بکار نرفته است؟

- (۱) مرا ز فرقت پیوستگان چنان روزی است / که بس نماند که مانم ز سایه نیز جدا
- (۲) مردم از ناله زارم همه با درد و ضرند / الله الحمد که درد سری نیست تو را
- (۳) من نه آنم که بخود از تو بگردانم روی / می کشم جور تو تا تاب و توان است مرا
- (۴) نوبهار عشق و مستی خاصه در عهد شباب / می کند بنیاد مستوری مستان خراب

۳- در کدام بیت ایهام نداریم؟

- (۱) آن جان که به غم دادم از بوی تو شد حاصل / وان عمر که گم کردم، در کوی تو شد پیدا
- (۲) ز شرح حال من زلف تو طوماری است سر بسته / اگر خواهی خبر، بگشا سر طومار سودا را
- (۳) دل دیوانه بشیبد هر ماه / چون نظر سوی هلالش برسد
- (۴) زبانی موی شد ز آوردن عذر / چه عذر آرم که مویی در نگیرد

۴- کدام بیت به آرایه ایهام مزین نشده است؟

- (۱) چرا چو گیسوی مشکین خویشتن در تاب / شدی و پیرهن صبر من چاک کردی
- (۲) مگس وار از سر خوان وصال خود مران ما را / نه مهمان توام آخر، روزی بخوان به خوان ما را
- (۳) بنفشه دوش به گل گفت و خوش نشانی داد / که تاب من به جهان طره فلانی داد
- (۴) از دل و جان شرف صحبت جانان غرض است / غرض این است و گر نه دل و جان این همه نیست

۵- در کدام بیت صنعت ایهام به کار برده نشده است؟

- (۱) چون صبا حال پریشانی زلف شرح داد / هیچ میدانی کزان ساعت دلم در بند اوست؟
- (۲) خطر بادیه عشق تو بیش از پیش است / این چه دامست که دور از تو مرا در پیش است؟
- (۳) عاشق اندیشه دوری نتواند کردن / دوربینی صفت عاقل دوراندیش است
- (۴) از سر مژگان، نگاه حسرت ما نگذرد / عمر بال افشانی ما تا لب بام است و بس

۶- در چه تعداد از ابیات زیر ایهام داریم؟

- (۱) به نقلی زان دهان کامم برآور/نه آخر پسته در بازار تنگ است
(۲) بیمار غمت را بجز از صبر دوا نیست/صبر است دواى من و دردا که مرا نیست
(۳) ای دل نگفتمت که ز زلفش عنان بتاب/کآهنگ چین خطا بود از بهر مشک ناب
(۴) در گردش آورید می لعل فام را/زین بیش خشک لب میپسندید جام را
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۷- در کدام گزینه ها ایهام بکار رفته است؟

- (الف) عیب نبود گر ترنج از دست نشناسم که نیست/در همه مصرم کسی چون یوسف کنعان عزیز
(ب) مدعی منعم مکن در عاشقی زیرا که نیست/عقل با پیچ و تاب زلف خوبان هیچ تاب
(ج) شاهد باغ اگرش میل گلستان باشد/از چمن رخت به هر مجلس و مجمع نکشد
(د) تا بر سوار مردمک دیده می نهد/مردم سواد این سخن آبدار ما
(ه) حلقه زلف تو سرمایه هر سودایی است/غمزه مست تو سرفتنه هر غوغایی است
- (۱) الف و ب (۲) ج و د (۳) ج و الف (۴) د و ه

۸- چه تعداد از ابیات زیر به صنعت بدیعی ایهام مزین شده اند؟

- (۱) سیاهی ار نبود مردمان دریایی/حدیث موج سرشکم به آب بنویسند
(۲) جمال دختر زر نور چشم ماست مگر/که در نقاب زجاجی و پرده عنبی است
(۳) مویی به باد داده که عود قمارى است/زاغی به باغ برده که خال معبرست
(۴) در آن زمین که نسیمی وزد از طره دوست/چه جای دم زدن نافه های تاتاری است
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹- در کدام بیت تعداد ایهام بکار رفته با سایر متفاوت است؟

- (۱) ماه از نظر مهر رخت یافت نشانی/زانرو جهانی به جمالش نگران است
(۲) در عین گوشه گیری بودم چو چشم مست/و اکنون شدم به مستان چو ابروی تو مایل

۱۳- در چه تعداد از گزینه های زیر ایهام و ایهام تناسب هردو بکار رفته است؟

- (۱) خوش نوایان چمن در پرده عشاق راست/نوبت نوروز بر بانگ هزار آوا زده
 - (۲) نسیم صبح اگر یابی گذر بر منزل لیلی/پرسی از من مجنون، دل رنجور شیدا را
 - (۳) سعدیا گر در برش خواهی چو چنگ/گوشمالت باید خورد چون رباب
 - (۴) خدا را محتسب ما را به فریاد دف و نی بخش/که ساز شرع از این افسانه بی قانون نخواهد شد
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۴- در سایر گزینه ها بجز گزینه...ایهام و ایهام تناسب داریم.

- (۱) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را/یاقوت چه ارزد بده آن قوت روان را
- (۲) چه می سوزیم و می سازیم همچو عود در چنگت/چرا ای مطرب مجلس دمی با ما نمی سازی
- (۳) به زبان صراحی و لب جام/هاتف صبح را خبر دهید
- (۴) عیب نبود چون مدام از باده دورم خراب/گر کنم یک روز با چرخ بد اختر خر خشه

۱۵- به ترتیب در کدام گزینه ایهام و در کدام گزینه تناسب داریم؟

- (الف) چو اجزای وجود ما مرکب شد از سودایت/چه غم گر چون قلم گیرند مردم بر زبان ما را
- (ب) مهر رخت ز آب و گل شد آشکار/پنهان به گل چگونه کنند آفتاب را
- (ج) من در اسارتم تو در آزادی/یا للعجب امیر منم یا تو
- (د) چو خسرو سخن های شیرین شنید/ز شیرینی اش لب به دندان گزید
- (هـ) دل ز من بردی و گویی: با تو بازی می کنم/راست می پرسی؟ به خون من همی بازی دگر
- (۱) د و هـ (۲) ب و الف (۳) ب و ج (۴) ج و الف

۱۶- در کدام بیت آرایه ایهام تناسب بکار رفته است؟

- (۱) در فراقش بعد چندین شب، شبی خواهم ربود/می شنیدم شکر در خواب از لب سلطان ما
- (۲) مرکب همت بتاز یک ره و بیرون جهان/از سر طاق فلک تا به حد استوا
- (۳) چو ذره مضطربم، سایه بر سر اندازم/دمی قرار ده آشوب و اضطرابم را

۴) آن را که بوی عنبر زلف تو آرزوست/چون عود گو بر آتش سودا بسوز و ساز

۱۷- تعداد ایهام تناسب های مقابل کدام بیت صحیح نمی باشد؟

۱) چنگ است با زاری مگو راز نهفت دل برو/دمساز عشاق است نی، در گوش وی گو راز را (سه ایهام تناسب)

۲) از اسب پیاده شو بر نطح زمین نه رخ/زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان (پنج ایهام تناسب)

۳) شبه اش غالیه آسا و شبش غالیه سا/عنبرش غالیه بوی و قمرش غالیه پوش (پنج ایهام تناسب)

۴) هر دمی روی از من مسکین بتابی از چه روی/هر زمان از درگه خویشم برانی از چه باب (دو ایهام تناسب)

۱۸- در سایر گزینه ها بجز گزینه....ایهام تناسب بکار رفته است؟

۱) عشق بیفشرد پا بر نمط کبریا/برد به دست نخست هستی ما را ز ما

۲) اول غسلی بکن زین سوی نیل عدم/پس به تماشا گذر آن سوی مصر بقا

۳) زلف سیه گشوده که این قلب عقربست/روی چو مه نموده که این مهر انور است

۴) ساقی تو ما را یاد کن صد خیک را پر باد کن/ارواح را فرهاد کن در عشق آن شیرین لقا

۱۹- در همه ابیات زیر به غیر بیت....ایهام تناسب وجود دارد.

۱) نهاد از حوصله زاغ سیه پر/به زیر پر طوطی خایه زر

۲) شاهد روز در دوحجره خواب/حاضر آمد طلاق خواب دهید

۳) تو شمع مجلس انسی، متاب روی از من/تو عین آب فراتی مده فریب سراب

۴) ای یار قمرسیما ای مطرب شکرخا/آواز تو جان افزا تا روز مشین از پا

۲۰- در کدام بیت ایهام تناسب داریم؟

۱) ابر هوا خواه گلستان شده/آب کش مجلس مستان شده

۲) حافظ روز اجل گر به کف آری جامی/یک سر از کوی خرابات برندت به بهشت

۳) فقیرم به جرم گناهم مگیر/غنی را ترحم بود بر فقیر

۴) در خرمن خورشید زند آه من آتش/زان در تو نگیرد که نداری رخ کاهی

۲۱- در کدام گزینه ایهام نداریم؟

- (۱) ز زین برگرفتش به کردار باد/ نیامد همی زو به دلش ایچ یاد
- (۲) یکی بوستان بد اندر بهشت/ به بالای او سرو دهقان نکشت
- (۳) جهان حسن تو داری به زیر خاتم زلف/ تورااست معجزه و نام تو سلیمان است
- (۴) ز آن نیمه که پاکبازی ماست/ با درد تو داو ما تمام است

۲۲- در مجموع ابیات زیر چند ایهام داریم؟

- (۱) تیغ را از لاله خون آلود کرد/ گلشن نیلوفری از دود کرد
 - (۲) در شعار بندگی یاقوت وار/ چون شبه آزاد دل چون من کجاست؟
 - (۳) بهره ای از ساز درد پی نوایی برده ام/ چون صدای نی شکست استخوانم خوش نواست
 - (۴) دل خاقانی از آن یار که نیست/ میزند لاف و از آن نشکبید
- (۱) دو (۲) چهار (۳) شیش (۴) هشت

۲۳- در کدام گزینه ایهام تناسب نداریم؟

- (۱) ای گل رخسار تو برده ز روی گل آب/ صحبت گل را رها کرده به بویت گلاب
- (۲) هان ای دل عبرت بین از دیده عبر کن هان/ ایوان مداین را آئینه عبرت دان
- (۳) از خون دل طفلان سرخاب رخ آمیزد/ این زال سپید ابرو وین مام سیه پستان
- (۴) خون دل شیرین است آن می که دهد رز بن/ ز آب و گل پرویز است آن خم که نهد دهقان

۲۴- در کدام گزینه بیتی یافت می شود که ایهام یا ایهام تناسب ندارد؟

- (۱) کتب حکمت را به آتش ده که او چون باد شد/ جام را بر سنگ زن چون جم نخواهی یافتن
- (۲) رهرو دل ایمن است از رصد دهر، از آنک/ کمتر پروانه ایست دهر ز دیوان او
- (۳) یوسفی آورده ای در بن زندان و پس/ قفل زر افکنده ای بر در زندان او
- (۴) دل که کنون بیدقی است باش که فرزین شود/ چون که به پایان رسد هفت بیابان او

۲۵- در کدام بیت ایهام تناسب نداریم؟

- ۱) ساز این کهسار غیر از ناله آهنگی نداشت/آرمیدن ها اینقدر کرد سنگین سنگ را
- ۲) گر همه بر خاک پیچید عشق حسن آرد برون/کوشش فرهاد آخر کرد شیرین سنگ را
- ۳) تیره روزان خوب می دانند صائب قدر هم/شام زلف آخر به فریاد غریبان می رسد
- ۴) استخوانم نشود سدّ ره ناوک یار/شمع ناچار به خود کوچه دهد آتش را

۲۶- در کدام گزینه ایهام دوگانه خوانی یا تلفظی نداریم؟

- ۱) وقت طرب خوش یافتم آن دلبر طناز را/ساقی بیار آن جام می، مطرب بزن آن ساز را
- ۲) رطل زنان نخل ولایت برند/پیرزنان را به جنایت برند
- ۳) ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی/چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی
- ۴) برخی جانت شوم که شمع افق را/پیش بمیرد چراغ دان ثریا

۲۷- در کدام گزینه ایهام استخدام نداریم؟

- ۱) با دلی پردرد و جانی با دریغ/ز اشتیاق اشک می بارم چو میغ
- ۲) عشقم چنان ربود که دنیا و آخرت/افتاد چون دو قطره اشک از نظر مرا
- ۳) رخساره چون ماه تو امروز گرفته است/آینه که را پیش نفس داشته باشد
- ۴) صبر ایوبی نباید تا ببیند روزگار/همچو داعی مدح پردازی ز کرمان آمده

۲۸- در کدام گزینه ایهام تناسب تلمیحی داریم؟

- ۱) هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید/ما نیز یکی باشیم از جمله قربان ها
- ۲) عالم از ناله عشاق مبادا خالی/که خوش آهنگ و فرح بخش نوایی دارد
- ۳) یکی را حکایت کنند از ملوک/که بیماری رشته کردش چو دوک
- ۴) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست/منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست

۲۹- در کدام بیت ایهام توریه داریم؟

- (۱) چو نای بی نوایم از این نای بی نوا شادی ندید هیچکس از این نای بی نوا
- (۲) تن آدمی شریف است به جان آدمیت/ نه همین لباس زیباست نشان آدمیت
- (۳) همه سر به سر تن به کشتن دهیم/ از آن به که کشور به دشمن دهیم
- طی مکان بین و زمان در سلوک شعر/ کاین طفل یک شبه ره صد ساله می رود

۳۰- در کدام گزینه ایهام کنایی داریم؟

- (۱) کنون ز شکر شیرین چه برخورد فرهاد/ که خسروان جهان طالبان شیرینند
- (۲) نسبت قد بلند تو چو کردم با سرو/ سخن مردم کوتاه نظرم یاد آمد
- (۳) زنگیان سودایی آن هندوان دل سیاه/ و آهوان نخجیر آن ترکان مست تیغ زن
- (۴) چو زلف ماتمیان درهم است کار جهان/ ازین بلای سیه، دور دار شأنه خویش

۳۱- کدامیک از گزینه های زیر تماما دارای آرایه «ایهام» می باشد؟

- (الف) ناله ای کردیم و آتش در نهاد خود زدیم / چون سپند آرام ما موقوف یک فریاد بود
- (ب) ای که در کوی محبت دامن افشان میروی / آستین بر آسمان افشان و دامن بر زمین
- (ج) کی شاد شود خسروی از دور تو کز تو / بی دار به دارا نرسد تخت کیانی
- (د) گویند صبر در مرض عشق نافع است / باری در این هوا که منم سودمند نیست

(۱) الف - د - ج (۲) ج - الف - ب (۳) ب - ج - د (۴) الف - ب - ج

۳۲- در مصراع دوم ابیات از آرایه «ایهام» استفاده شده است؟

- (الف) اگر آن نور تجلیست که من میبینم / روشنم گشت چو خورشید که طورست اینجا
- (ب) از سر حد وجود بگذر خاقانیا / با عدم ار عاشقی دست به میثاق نه
- (ج) رنج از کسی بردیم که دردش دواى ماست / زخم از کسی خوردیم که رنجش شفای ماست
- (د) پیاله ای که تو را وارهند از هستی / اگر به هر دو جهان میدهند، ارزان است

(۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ب - ج

۳۳- کدامیک از ابیات زیر دارای آرایه « ایهام » می باشد؟

الف) قطره ای ناچیز کو را برد ابر تفرقه / رفته از عمان و دیگر سوی عمان آمده است

ب) به مجمعی که در آیند شاهدان دوعالم / نظر به سوی تو دارم غلام روی تو باشم

ج) بشکن دل بی نوای ما را ای عشق / این ساز شکسته ای خوش آهنگ تر است

د) ابن یمین را نظر بر رخ او چون فتاد / زود ره گفتن این غزل تر گرفت

(۱) الف _ ب (۲) د _ ب (۳) الف _ ج (۴) ب _ ج

۳۴- چند مورد از ابیات زیر دارای آرایه (ایهام) می باشد؟

الف) برآمد ابر بلایی چه ابر آنکه نخست / ترشحش ز برای خرابی من بود

ب) بهوش باش دلی را به سهو نخراشی / به ناخنی که توانی گره گشایی کرد

ج) اگر این است ساقی محتشم گو پشت زهدم را / به آن رطل گران پیمودن از بار گنه بشکن

د) سرگرمیم از عشق تو بر عاقل و جاهل / روشن شده از داغ جنون از تو چه پنهان

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱

۳۵- کدامیک از گزینه های زیر دارای آرایه « ایهام تناسب » می باشد؟

الف) خبر برید به خسرو که در ره شیرین / غبار هستی فرهاد کوهکن بنشست

ب) دوش می رفت چو جان از برم و از پی او / تاب آرام دل و قلب فگارم می رفت

ج) نقد دل مغشوش به بازار تو بردیم / گفتند که کس قلب نیارد بر صراف

د) دل ز عشق رخت ای دوست کجا بگیرم / برود عمر عزیز ار به سر تشویشم

(۱) ج _ د (۲) الف _ د (۳) ب _ ج (۴) ب _ الف

۳۶- کلمات مشخص شده در کدام گزینه میتواند آرایه « ایهام تناسب » بسازد؟

الف) جان و دل را حدیقه و مونس / عقل و گل را شمامه و مجلس

ب) ندارم چشم در دریای اندوه / که گیرد دست خواجو آشنائی

ج) اروی گل دیدم گریبان چاک کردم غنچه را / هر زمان کان سرو خوش رفتار یاد آید مرا

د) چشم فتان تو را دوش بدیدم در خواب / ای بسا فتنه که برخاست ز بیداری ما

۱) الف _ ب ۲) ب _ ج ۳) ج _ د ۴) الف _ ج

۳۷- تمامی ابیات فاقد ایهام تناسب هستند به جز...

۱) دیدم و آن چشم دل سیه که تو داری / جانب هیچ آشنا نگاه ندارد

۲) ز وصال تو خمارم سر مخلوق ندارم / چو تو را صید و شکارم چه کنم تیر و کمان را

۳) گنج قارون که فرو می شود از قهر هنوز / خوانده باشی که هم از غیرت درویشان است

۴) دست مرا بست شب از کسب و کار / تا به سحر دست من و پای شب

۳۸- کدامیک از دو ابیات زیر دارای آرایه ایهام تناسب می باشد؟

الف) دوش مرا عشق تو ز جامه برانگیخت / بی عدد از دیدگانم اشک فرو ریخت

ب) میل خواجو همه خود سوی عراق است مگر / صبر ایوب خلاصی دهد از کرمانش

ج) گر از حق نه توفیق خیری رسد / کی از بنده چیزی به غیری رسد

د) از او شخصی فرو افتد گران سنگ / ز بیم جان زند در کنگره چنگ

۱) الف _ ب ۲) ج _ د ۳) ب _ ج ۴) الف _ د

۳۹- در کدامیک از ابیات زیر به ترتیب ارایه (ایهام) و (ایهام تناسب) وجود دارد؟

الف) با چنان زلف و چنان چشم دلاویز ای عجب / جای کی ماند در این دل توبه و پرهیز را

ب) صائب چو ابر گریه اگر میکنم رواست / آتش چو برق در رگ جانم گرفته است

ج) هر که را با عشق خوبان اتفاق آمد پدید / مشتری گردد همیشه محنت مخراق را

د) با کمال احتیاج از خلق استغنا خوش است / با دهان خشک مردن بر لب دریا خوش است

۱) الف _ ج ۲) ب _ د ۳) ج _ ب ۴) الف _ د

۴۰- همه واژه‌ها در بیت زیر آرایه ایهام یا ایهام تناسب دارند؛ به جز:

«خسرو آن است که چون ملک وصال دریافت لعل شیرین تو را دید و شکر گرد آورد»

۱) خسرو ۲) شیرین ۳) شکر ۴) وصال

۴۱- در کدام بیت آرایه «ایهام» وجود دارد؟ (انسانی ۹۷)

- (۱) ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد ناله کن بلبل که گل‌بانگ دل‌افکاران خوش است
- (۲) نه من بر آن گل عارض غزل سرایم و بس که عندلیب تو از هر طرف هزاران‌اند
- (۳) از چاشنی قند مگو هیچ وز شکر ز آن‌رو که مرا از لب شیرین تو کام است
- (۴) دولت صحبت آن شمع سعادت‌پر تو باز پرسید خدا را که به پروانه کیست

۴۲- کدام بیت، فاقد «ایهام» است؟

- (۱) چه سود نرگس سرمست را نصیحت بلبل که هیچ فایده نبود اگر هزار گوید
- (۲) در تابم از دو سنبل هندوت کز چه روی سر بر کنار نسترن و ارغوان نهاد
- (۳) دلی کز خرمن شادی نشد یک دانه‌اش حاصل چنین در دام غم تا کی به بوی دانه بنشیند
- (۴) در پرده از ناراستی راه مخالف می‌زنی بنواز باری نوبتی چون میزنی عشاق را

۴۳- در کدام بیت، آرایه «ایهام» به کار رفته است؟ (خارج ۸۸)

- (۱) شام اگر قوت روانم دادی از خون جگر / صبح یاقوت روان از جام جم دادی مرا
- (۲) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید / عطار به یک جو نخرد نافه چین را
- (۳) تا طره طرارت زد دست به طراری / دست همه بر بستی فریاد ز دستانت
- (۴) تا خود نشوی شانه به زلفش نزن چنگ / انگشت کسی کار گشای دگری نیست

۴۴- در کدام بیت، آرایه «ایهام» به کار نرفته است؟ (انسانی ۸۵)

- (۱) به راستی که نه همبازی تو بودم من / تو شوخ دیده مگس بین که می کند بازی
شوخ دیده مگس (=مگس بی شرم)
- (۲) کرده ام خاکِ درِ میکده را بستر خویش / می گذارم چو سبزه دست به زیرِ سرِ خویش
- (۳) برو طواف دلی کن که کعبه مخفی است / که آن خلیل بنا کرد و این خدا خود ساخت
- (۴) در راه تو حافظ چو قلم کرد ز سر پای / چون نامه چرا یک دمش از لطف نخوانی

۴۵-در کدام بیت، آرایه «ایهام» به کار نرفته است؟ (انسانی ۸۲)

- (۱) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
- (۲) میان گریه می خندم که چون شمع اندر این مجلس / زبان آتشینم هست، لیکن درنمی گیرد
- (۳) جان ریخته شد با تو، آمیخته شد با ت / چون بوی تو دارد جان، جان را هله بنوازم
- (۴) چشمه خورشید تویی، سایه گه بید منم / چون که زدی بر سر من، پست و گدازنده شدم

۴۶-در کدام گزینه، آرایه «ایهام» به کار رفته است؟ (ریاضی ۸۰)

- (۱) گر بگویم که مرا با تو سر و کاری نیست / در و دیوار گواهی بدهد کاری هست
 - (۲) بدنامی حیات، دو روزی نبود بیش / آن هم کلیم با تو بگویم چه سان گذشت
 - (۳) به خوابگاه عدم گر هزار سال بخشیم / به خواب عافیت آن گه به بوی موی تو باشم
 - (۴) عطا از خلق چون جویی، گر او را مال ده گویی؟ / به سوی عیب، چون پویی، گر او را غیب دان بینی؟
- ۴۷-با توجه به بیت: «کیست حافظ تا ننوشد باده بی آواز رود / عاشق مسکین چرا چندین تجمل بایش»، کدام کلمه «ایهام» دارد؟ (انسانی ۷۹)

- (۱) آواز (۲) باده (۳) تجمل (۴) رود

۴۸-در کدام بیت، آرایه «ایهام» به کار رفته است؟ (انسانی ۷۷)

- (۱) پی لقمه چون سگ، تملق مکن / به فتراک دونان تعلق مکن
 - (۲) تواضع کن آن را که دانشور است / به دانش ز تو قدر او برتر است
 - (۳) دم صبحگاهان چو گردان سپهر / بر آفاق مگشای جز چشم مهر
 - (۴) ز نادان که اسراردان سخن / نباشد بگردان عنان سخن
- ۴۹-کدام گزینه در بیت: «کوه را هم تیغ داد و هم کمر / تا به سرهنگی او افراخت سر»، دارای «ایهام» است؟ (انسانی ۷۳)

- (۱) کوه و سرهنگی (۲) کوه و کمر (۳) تیغ و کوه (۴) تیغ و کمر

۵۰-واژه مشخص شده در همه بیت‌ها «ایهام تناسب» دارند، به جز:

نگران شدم از آن سو که تو کرده‌ای مرا خو / که روانه باد آن جو که روانه شد ز دریا
بحر موزونی ز طبعم باز طوفان می‌کند / هر نفس بر لب چو موجم مصرع برجسته‌ایست
بسی بادام چشمان‌اند به دام مرغ حیرانند / بسی پسته‌دهانان را تو بر بسته دهان بینی
تیغ مریخ پیش صیقل قلب / تخت خورشید زیر سایه شام

۵۱-در همه گزینه‌ها «ایهام» یافت می‌شود، به جز گزینه (سنجش ۵)

با محتسبم عیب مگویند که او نیز / پیوسته چو ما در طلب شرب مدام است
نرگس مست نوازش کن مردم‌دارش / خون عاشق به قدح گر بخورد نوشش باد
پروانه او گر رسد در طلب جان / چون شمع همان دم به دمی جان بسپارم
اگر سنت اوست نوآوری / نگاهی هم از نو به سنت کنیم

۵۲-در کدام بیت «آرایه ایهام» به کار گرفته نشده است؟ (سنجش ۱۰)

روز اول رفت دینم در سر زلفین تو / تا چه خواهد شد در این سودا سرانجام هنوز؟
خون‌بهای جان شیرین من شوریده حال / بر لب یاقوت آن شیرین صنم باید نوشت
قلبی است مرا در بر رویی است مرا چون زر / این قلب که بر گیرد زان وجه چه برخیزد
مرغ دل باز هوادار کمان‌برویی است / ای کبوتر نگران باش که شاهین آمد

۵۳-در کدام بیت آرایه «ایهام» پدید آمده است؟ (سنجش ۷)

(۱) گرت هواست که معشوق نگسلد پیوند / نگاه‌دار سر رشته تا نگه دارد
(۲) چو در وقت بهار آبی پدیدار / حقیقت پرده برداری ز رخسار
(۳) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید / چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها
(۴) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده پرور آید

۵۴- در کدام بیت، آرایه «ایهام تناسب» دیده می‌شود؟

- (۱) گوی توفیق و کرامت در میان افکنده‌اند / کس به میدان در نمی‌آید سواران را چه شد؟
- (۲) زهره‌سازی خوش نمی‌سازد مگر عودش بسوخت / کس ندارد ذوق مستی می‌گساران را چه شد؟
- (۳) آب حیوان تیره‌گون شد خضر فرخ‌پی کجاست؟ / خون چکید از شاخ گل باد بهاران را چه شد؟
- (۴) کس نمی‌گوید که یاری داشت حق دوستی / حق‌شناسان را چه حال افتاد یاران را چه شد؟

۵۵- در بیت «ناله زیر و زار من زارتر است هر زمان / بس که به هجر می‌دهد عشق تو گوشمال من» از سعدی، کدام واژه ایهام تناسب دارد؟

- (۱) ناله (۲) زار (۳) هجر (۴) گوشمال

۵۶- در کدام بیت هر دو آرایه ایهام و ایهام تناسب آفریده شده است؟

- آن هندوی پر دل تو در چین / بس قلب دلاوران شکسته
پیش دهن شکر فشانت / بی‌مغز بود حدیث پست
چون زلف تو در کشاکش افتاد / شد رشته جان ما گسسته
دریاب که باز کی دهد دست / صیدی که بود ز قید رسته

۵۷- در بیت زیر، همه واژه‌ها «ایهام یا ایهام تناسب» دارند؛ به جز:

- «نواي نغمه عشاق از اصفهان چه خوش آید مرا که میل عراق است و شاهدان عراقی»
(۱) شاهد و میل (۲) نوا و اصفهان (۳) نوا و عشاق (۴) اصفهان و عراق

۵۸- کدام گزینه فاقد ایهام است؟

- (۱) زمان رفته باز آید ولیکن صبر می‌باید که مستخلص نمی‌گردد بهاری بی‌زمستانی
- (۲) عمرتان باد ای ساقیان بزم جم گر چه جام ما نشد پرمی به دوران شما
- (۳) مکن به چشم حقارت، نگاه در من مست که آبروی شریعت بدین قدر نرود
- (۴) ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد

۵۹- در همه گزینیه‌ها به جز، ایهام تناسب دیده می‌شود.

سال تا سال همه مدحت او نظم کنم / نکند میر دل از مهر چنین بنده بری
بس روی همچو ماه ز خجلت شود سیاه / بس قد همچو تیر ز هیبت شود کمان
ای دل نه هزار عهد کردی / کاندر طلب هوا نگردی؟
پیش لب ضحاک تو بس فتنه و آشوب / کز مار سر زلف تو در ملک جم افتاد

۶۰- در کدام بیت آرایه اغراق دیده نمی‌شود؟ (سنجش ۱۰)

صورتگری که نقش جمال تو را کشید / موی قلم کند مژه آفتاب را
نرگسش عربده‌جوی و لبش افسوس کنان / نیم‌شب دوش به بالین من آمد بنشست
خواب فراغت از سر ایام رفته است / تا چشم نیم خواب تو را آفریده‌اند
پرده گوش اگر بال سمندر گردد / تب کند از اثر گرمی افسانه ما

۶۱- در کدام بیت «اغراق» به کار رفته است؟ (انسانی ۸۶)

۱) دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملک پراکندگی دور باد
۲) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را
۳) بگویم تا بداند دشمن و دوست / که من مستی و مستوری ندانم
۴) صائب! مدد خلق نمودیم به همت / در ظاهر اگر مالک دیناری نبودیم

۶۲- شاعر در کدام بیت، آرایه «اغراق» به کار برده است؟ (خارج ۸۵)

۱) آن جا که بود آن دل ستان، با دوستان در بوستان / شد گرگ و روبه را مکان، شد گور و کرکس را وطن
۲) ربع از دلم پر خون کنم، خاک دمن گلگون کنم / اطلال را جیحون کنم، از آب چشم خویشتن
۳) ای ساریان منزل مکن جز در دیار یار من / تا یک زمان رازی کنم بر ربع اطلال و دمن
۴) ابر است بر جای قمر، زهر است بر جای شکر / سنگ بر جای گهر، خار است بر جای سمن

۶۳- در کدام عبارت، آرایه «اغراق» وجود دارد؟

- (۱) بیامد که جوید ز ایران نبرد
(۲) همی گرد رزم اندر آمد به ابر
(۳) همی بر خروشید برسان کوس
(۴) برآمد ز هر دو سپه بوق و کوس

درس دوازدهم : حسن تعلیل، حس آمیزی، اسلوب معادله

۱_ در کدام بیت حسن تعلیل وجود دارد ؟

- (۱) عاقله شب تویی باز رهانش ز ظلم / نیم شبی بر فلک راه بزن بر رصد
(۲) چون جگر عاشقان می خورید این شب به ظلم / دود سیاهی ظلم بر دل شب می دهد
(۳) تو از هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی / دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی
(۴) الا تا نخواهی بلا بر حسود / که آن بخت برگشته خود در بلاست

۲_ در کدام بیت حسن تعلیل دیده می شود ؟

- (۱) سپهد پرستنده را گفت گرم / سخن های شیرین به آوای نرم
(۲) به سوزی ده کلام را روایی / کز آن گر میکند آتش گدایی
(۳) نرگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سر موذن
(۴) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد / هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت بر نیارد

۳_ کدام گزینه فاقد آرایه حسن تعلیل است ؟

- (۱) تویی بهانه آن ابرها که میگیرند / بیا که صاف شود این هوای بارانی
(۲) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد
(۳) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می پرد از شوق چشم کوکب ها
(۴) چون که گل رفت و گلستان درگذشت / نشنوی زان پس ز بلبل سرگذشت

۴_ در کدام گزینه آرایه حسن تعلیل وجود ندارد؟

- (۱) سرور از بی ثمری خلعت نوروzy یافت / جگر خویش مخور گر ثمری نیست تو را
(۲) ز شرم آنکه به روی تو نسبتش کردند / سخن به دست صبا خاک در دهان انداخت

۳) بر اثر دل برو تا تو ببینی درون / سبزه و گل میدهد جوی وفا می رود

۴) تا نظر از گل رخسار تو برداشته ام / مژه دستی است که در پیش نظر داشته ام

۵_ کدام بیت فاقد حسن تعلیل است ؟

۱) گر نه از خاک درست باد صبا می آید / صبحدم مشک فشان پس ز کجا می آید

۲) نیست صائب ملک بی غمی جای دو شاه / زین سبب طفلان جدل دارند با دیوانه ها

۳) خورشید فروزنده شبی پرده نشین شد / گآمد بدر از پرده مه چارده تو

۴) ملامت از دل سعدی فرونشوید عشق / سیاهی از حبشی چون رود که خود رنگ است

۶_ آرایه حسن تعلیل در همه گزینه ها موجود است به جز....

۱) خال بر رخساره اش چرا باشد سیاه / پس که خود را در میان آفتاب انداخته

۲) پنبه را دانی چرا مینا دهد بر فرق جای / هر که سرّ می کشان پوشیده جایش بر سر است

۳) دانی که چرا نام تو در نامه نیارم / زیرا که نخواهم که کسی نام تو داند

۴) قد دوتای پیری است ابروی این اشارت / کز تنگنای هستی باید خمیده رفتن

۷_ در کدام بیت آرایه حس آمیزی وجود دارد ؟

۱) در قلم آورد حافظ قصد لعل لبش / آب حیوان می رود هر دم ز اقلامم هنوز

۲) باران همه بر جای عرق می چکد از ابر / پیداست که از دست کریم تو حیا کرد

۳) بوی دهن تو از چمن می شنوم / رنگ تو ز لاله و سمن می شنوم

۴) سپهر مردم دون را کند خریداری / بخیل سوی متاعی رود که ارزان است

۸_ در بیت کدام گزینه آرایه حس آمیزی وجود دارد ؟

۱) اشک سحر زداید از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی

۲) اگر دشنه دشمنان گردنیم / اگر خنجر دوستان گرده ایم

۳) دلی سر بلند و سری سر به زیر / از این دست عمری به سر برده ایم

۴) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه ایم لیک / تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است

۹_ در کدام گزینه آرایه حس آمیزی وجود ندارد ؟

- (۱) از شکر خوش تر است و شیرین تر / سخن تلخ از آن لبان ملیح
- (۲) بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید / از یار آشنا سخن آشنا شنید
- (۳) هر خسی از از رنگ گفتاری بدین ره کی رسید / درد باید پرده سوز و مرد باید گام زن
- (۴) سراپا اگر زرد و پژمرده ایم / ولی دل به پاییز نسپرده ایم

۱۰_ در کدام گزینه آرایه حس آمیزی مشهود نیست ؟

- (۱) تلخ منشین شراب اگر داری / شور کم کن کباب اگر داری
- (۲) آن بلبلم که چو می کشم از دل صغیر گرم / بوی محبت از نفسم میتوان شنید
- (۳) دیگر دلم هوای سرودن نمیکند / تنها بهانه دل ما در گلو شکست
- (۴) صد میکده خون بیش کشته است لب من / تا کار به رنگین گفتار کشیده است

۱۱_ در کدام بیت آرایه اسلوب معادله وجود دارد ؟

- (۱) من به زبان اشک خود می‌دهمت سلام و تو / بر سر آتش دلم همچو زبانه میروی
- (۲) من ندانم به نگاه تو چه رازی است نهان / که من آن راز توان دیدن و گفتن نتوان
- (۳) با کمال احتیاج از خلق استغنا خوش است / با دهان تشنه مردن بر لب دریا خوش است
- (۴) در این زمان که عقیم است جمله صحبت ها / کناره گیر و غنیمت شمار عزلت ها

۱۲_ در کدام بیت آرایه اسلوب معادله دیده می‌شود ؟

- (۱) در دل دریا به ساحل می‌تواند پشت داد / هر که گیرد وقت طوفان دامن تسلیم را
- (۲) از پا شکستگان چراغ است تیرگی / زنگ کدورت از دل عاقل نمی‌رود
- (۳) از نسیم گل پرستان گرد و اوراق حواس / خلوتی چون غنچه تصویر می‌یابد مرا
- (۴) علاج سردی ایام را می‌میکند صائب / خوشا رندی که دارد جمع اسباب زمستان را

۱۳_ کدام گزینه فاقد آرایه اسلوب معادله است ؟

- (۱) نگرود تنگ خلق عشق از بی تابى عاشق / غبارى نیست از ریگ روان در دل بیابان را
- (۲) شبنم نکرد داغ دل لاله را علاج / نتوان به گریه شست خط سرنوشت را
- (۳) بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی مغز چون لب وا کند رسوا شود
- (۴) چون صدف هر کس که دندان بر سر دندان نهد / سینه اش بی گفت و گو گنجینه دریا شود

۱۴_ در همه بیت ها به جز بیت آرایه اسلوب معادله وجود دارد.

- (۱) بر هدف دستی ندارد تیر بی زور کمان / همت پیران جوانان را به منزل میبرد
- (۲) عشق اول ناتوان را به منزل میبرد / خار و خس را زودتر دریا به ساحل میبرد
- (۳) صد بیابان در میان دارند از بی نسبتی / گر به ظاهر کوه با صحرا به هم پیوسته است
- (۴) آدمی پیر چو شد حرص جوان می گردد / خواب در وقت سحرگاه گران می گردد

۱۵_ در کدام گزینه آرایه اسلوب معادله به کار نرفته است ؟

- (۱) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند / پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید
- (۲) در سخن گفتن خطای جاهلان پیدا شود / تیر کج چون از کما بیرون رود رسوا شود
- (۳) برنگردد در قیامت جان مشتاقان به جسم / کیست این سیلاب را دیگر به کھسار آورد ؟
- (۴) مهر زن بر دهن خنده که از بزم جهان / سر خود می خورد آن پسته که خندان باشد

۱۶_ در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود ندارد؟

- (۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت
- (۲) خورشید فروزنده شبی پرده نشین شد / کامد به در از پرده مُه چارده تو
- (۳) هین چرا خشکی که اینجا خیمه هاست / هین چرا زردی که اینجا صد دوایت
- (۴) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد

۱۷. در کدام بیت، آرایه «اسلوب معادله» به کار نرفته است؟

- (۱) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل
- (۲) صائب مجوی کدورت خاطر ز عارفان / غیر از صفای وقت، در آینه خانه نیست
- (۳) سرکشان را فکند تیغ مکافات از پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش
- (۴) بلبل و گل، همه دم هم نفسان اند ولی / بینوا من که جدا مانده ام از دلبر خویش

۱۸. کدام بیت دارای اسلوب معادله و حس آمیزی است؟

- (۱) تلخ است زهر مرگ و ز هجر تو تلخ تر / بی شربت وصال تو این زهر چون خورم؟
- (۲) اقبال خصم هر چه فزون تر شود نکوست / فواره چون بلند شود سرنگون شود
- (۳) حلاوت سخن تلخ را ز عاشق پرس / ز ماهیان بطلب طعم آب دریا را
- (۴) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت

۱۹. آرایه های بیت زیر کدام اند؟

«چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را»

(۱) حسن تعلیل . مجاز . استعاره . حس آمیزی	(۲) ایهام . مجاز . کنایه . تشخیص
(۳) استعاره . ایهام . حسن تعلیل . کنایه	(۴) تشخیص . ایهام تناسب . اسلوب معادله . واج آرای

۲۰. آرایه های بیت زیر کدام است؟

«استاده اند بر سر پا شعله ها تمام / امشب کدام سوخته مهمان آتش است!»

(۱) استعاره، تشخیص، اسلوب معادله، مجاز	(۲) حسن تعلیل، تضاد، تشبیه، مراعات النظیر
(۳) کنایه، استعاره، حسن تعلیل، ایهام تناسب	(۴) تشخیص، تشبیه، کنایه، مجاز

۲۱. آرایه های بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«من شکسته ی بدحال زندگی یابم / در آن نفس که به تیغ غمت شوم مقتول»

۱. مجاز، حسن تعلیل، تشبیه، تضاد	۲. تشبیه، تناقض، کنایه، واج آرای
۳. استعاره، تضاد، تشبیه، جناس	۴. کنایه، مجاز، حسن تعلیل، جناس

۲۲. در همهٔ ابیات به جز بیت آرایهٔ «حس آمیزی» به کار رفته است؟

- (۱) ما گر چه مرد تلخ شنیدن نه ایم لیک / تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است
- (۲) به ترانه های شیرین، به بهانه های رنگین / بکشید سوی خانه، مَه خوب خوش لقا را
- (۳) ز اضطراب دل و لکنت زبان پیداست / که شمع هم دم مردن وصیتی دارد
- (۴) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل

۲۳- در همهٔ ابیات به جز آرایهٔ «حس آمیزی» مشهود؟

- (۱) دل در طلبِ حنّدهٔ شیرین تو خون شد / جان در طمع لعل شکرخای تو افتاد
- (۲) صد میکده خون پیش کشیده است لب من / تا کار به رنگینی گفتار کشیده است
- (۳) به زبان چرب ای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را
- (۴) ز طبع خستهٔ من عذر خامشی میذیر / سخن گره نگشاید چو طبع بسته بود

۲۴. در کدام بیت آرایهٔ «حسن تعلیل» وجود ندارد؟

- (۱) یا رب به وقت گل گنه بنده عفو کن / وین ماجرا به سرو لب جویبار بخش
- (۲) دور گردون را ز موج عشق دان / گر نبودی عشق بفسردی جهان
- (۳) مرا چو صبح به دست دعا نگهدارید / که روشن است جهان از نفس کشیدن من
- (۴) مرا چو آبله بگذار تا شوم پامال / نمی رسد چو به کس فیضی از رسیدن من

۲۵. در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود ندارد؟

- (۱) اشک غمّاز من از سرخ برآمد چه عجب / خجل از ردهٔ خود پرده در نیست که نیست
- (۲) تا نه تاریک بود سایه انبوه درخت / زیر هر برگ چراغی بنهد از گلنار
- (۳) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت
- (۴) گوشه گیران قفس را نهکت گلشن بس است / دیده کنعانیان را بوی پیراهن بس است

۲۶. در کدام بیت آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است؟

- (۶) بسیار بود سرو روان و گل خندان / لیکن نه بدین صورت و بالا که تو داری
(۲) هم از آن موی سیه مایه هر سودایی / هم از آن روی نکو یوسف هر بازاری
(۳) با رنگ و بویت ای گل، گل رنگ و بو ندارد / با لعلت آب حیوان آبی به جو ندارد
(۴) پسته دهن بسته زان بود که ندارد / چربی و شیرینی زبان که تو داری

۲۷. در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود دارد؟

- (۱) آید هنوزشان ز لب لعل بوی شیر / شیرین لبان نه شیر که شکر مزیده اند
(۲) شب وصال تو چون باد بی وصال بود / غم فراق تو گویی هزار سال بود
(۳) از کوی مغان نیمه شبی ناله نی خاست / زاهد به خرابات مغان آمد و می خواست
(۴) چون جگر عاشقان می خورد این شب به ظلم / دود سیاهی ظلم بر دل شب می دمد

۲۸. در کدام بیت «اسلوب معادله وجود ندارد؟

- (۱) حرف بی جا غافلان را غوطه در خون می دهد / مرغ بی هنگام را تیغ اجل گوید جواب
(۲) موی سفید ریشه طول امل بود / در شوره زار بیش بود موجۀ سراب
(۳) اشک ندامت است سیه کار را فزون / در تیرگی زیاده بود ریزش سحاب
(۴) فروغی شهره هر شهر شد شعرم به شیرینی / که در گفتار شیرین خسروم داده است فرمانی

۲۹. در همه ابیات، به استثنای بیت «اسلوب معادله» وجود دارد.

- (۱) ماه از شرم عذار تو حصاری شده است / این نه هاله است که بر گرد قمر گردیده است
(۲) زیور آیینۀ دل روشنی باشد، نه عکس / خانه تاریک را شمعی به صد صورت است
(۳) شانه می آید به کار زلف در آشفستگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس
(۴) دل کمان دارد که پوشیده است راز عشق را / شمع را فانوس پندارد که پنهان کرده است

۳۰- در همهٔ ابیات، به جز بیت «اسلوب معادله» به کار رفته است.

(۱) دیده بستن ز جهان فیض و گشایش دارد / چون گدا کور شود، برگ و نوایی بیند

(۲) تا با کمان ابرو بنشست در کمینم / در خون خویش بنشانند از تیر دل نشینم

(۳) قطره باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک

(۴) شراب گردِ نبرد از دل ما / چو دانه سوخته باشد چه از سحاب آید

۳۱- در کدام بین «اسلوب معادله وجود ندارد؟ (تجربی ۹۲)

(۱) از وجهٔ سراب شود بیش تشنگی / پروانه را خنک نشود دل ز ماهتاب

(۲) کامل عیار نیست به میزان دوستی / هر کس که هم خمار نگردد به هم شراب

(۳) اشک ندامت است سیه کار را فزون / در تیرگی زیاده بود ریزش سحاب

(۴) موی سفید ریشهٔ طول امل بود / در شوره زار بیش بود موجّهٔ سراب

۳۲- در همهٔ ابیات، به استثنای بیت «اسلوب معادله» وجود دارد. (خارج ۹۰)

(۱) گل در این گلشن کجا دارد سر پروای ما / خار هم از سرکشی کی می رود در پای ما

(۲) دل کمان دارد که پوشیده است راز عشق را / شمع را فانوس پندارد که پنهان کرده است

(۳) دخل بی جا ندهد غیر خجالت اثری / تیر کج باعث رسوایی تیرانداز است

(۴) زیور آیینۀ دل روشنی باشد، نه عکس / خانهٔ تاریک را شمعی به صد صورت است

۳۳- در همهٔ ابیات، به جز بیت «اسلوب معادله» به کار رفته است. (زبان ۸۹)

(۱) شراب گردِ نبرد از دل ما / چو دانه سوخته باشد چه از سحاب آید

(۲) دو منزلند دل و دیده، هر دو خانهٔ تو / چه حاجت است که من گویمت کجا بنشین

(۳) در خزان از عندلیبان بانگ افسوسی نخاست / چون ورق برگشت چشم یاری از یاران مدار

(۴) دیده بستن ز جهان فیض و گشایش دارد / چون گدا کور شود، برگ و نوایی بیند

۳۴- در همه ابیات به جز بیت «اسلوب معادله» به کار رفته است. (هنر ۸۹)

- (۱) ز سخت گیری دوران چه باک عارف را / ز قحط سال، هما بینوا نخواهد شد
- (۲) دلی که نیست خراشی در او، زمین گیر است / زری که سگّه ندارد روان نمی باشد
- (۳) بیش از خواهی به هر پس مانده همراهی گزین / سربلندی بایدت دیوار کوتاهی گزین
- (۴) حدّ ما نیست که پیش تو بگویم سخن / هم تو با ما سخنی گوی که ما گوش کنیم.

۳۵- در کدام بین، «اسلوب معادله» وجود ندارد؟ (زبان ۸۸)

- (۱) فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را / عشرت امروز بی اندیشه فردا خوش است
- (۲) انتقام هرزه گویان را به خاموشی گذار / تیغ می گوید جواب مرغ ناهنگام را
- (۳) فزود آتش من آب را خبر ببرید / اسیر می بردم غم ز کافرم بخیرید
- (۴) چو غوره رست ز خامی خویش شد شیرین / چو ماه روزه به پایان رسید عید شود

۳۶- در کدام بیت «اسلوب معادله» وجود ندارد؟. (تجربی ۸۷)

- (۱) هر که دل پیش دلبری دارد / ریش در دست دیگری دارد
- (۲) حریص را نکند نعمت دو عالم سیر / همیشه آتش سوزنده اشتها دارد
- (۳) نخواهد آتش همسایه هر کس جوهری دارد / چنار از سینه خود می کند ایجاد آتش را
- (۴) اقبال خصم هر چه فزون تر شود نکوست / فواره چون بلند شود سرنگون شود

۳۷- در کدام بیت، آرایه «اسلوب معادله» به کار نرفته است؟ (خارج ۸۶)

- (۱) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکبت خود نیست به هر حال گل
- (۲) صائب مجوی کدورت خاطر ز عارفان / غیر از صفای وقت، در آینه خانه نیست
- (۳) سرکشان را فکند تیغ مکافات از پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش
- (۴) بلبل و گل، همه دم هم نفسان اند ولی / بینوا من که جدا مانده ام از دلبر خویش

۳۸- در کدام بیت، آرایه «حس آمیزی» به کار نرفته است؟ (انسانی ۸۷)

(۱) با من به سلام خُشک، ای دوست زبان، تر کُن / تا از مزه هر ساعت لعلِ تَرَت افشانم

(۲) ما گر چه مردِ تلخ شنیدن نه ایم لیک / تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است

(۳) تا تو را آن بو کشد سوی چنان / بوی گل باشد دلیل گلستان

(۴) آن بلبلم که چون کشم از دل صفیر گرم / بوی محبت از نَفَس می توان شنید

۳۹- در همه بیت های زیر، به غیر از بیت آرایه «حس آمیزی» وجود دارد؟ (خارج ۸۶)

(۱) از این شعر تر شیرین ز شاهنشاه عجب دارم / که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی گیرد

(۲) به ترانه های شیرین، به بهانه های رنگین / بکشید سوی خانه، مَه خوب خوش لقا را

(۳) بوی دهن تو از چمن می شنوم / زنگ تو ز لاله و سمن می شنوم

(۴) منگر بدین ضعف تنم ز آن که در سخن / زین چرخ پُر ستاره فزون است اثر مرا

۴۰- در کدام بیت، آرایه «حس آمیزی» مشهود نیست؟ (تجربی ۸۵)

(۱) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

(۲) صد میکده خون پیش کشیده است لب من / تا کار به رنگینی گفتار کشیده است

(۳) بی چشمه نوشی نشود ناله گلوسوز / شیرین سخنی نی ز لب یار کشیده است

(۴) تشنه دیدار ساقی رونق مستی شکست / هیچ کس بویی ز می در شیشه و ساغر ندید

۴۱- در کدام بیت، آرایه «حس آمیزی» به کار رفته است؟ (زبان ۸۵)

(۱) یا برو همچون زنان رنگی و بویی پیش گیر / یا چو مردان اندر آی و گوی در میدان فکن

(۲) هر خسی از رنگ گفتاری بدین ره کی رسد / درد باید پرده سوز و مرد باید گام زن

(۳) برگ بی برگی نداری، لاف درویشی نزن / رخ چو عیاران نداری، جان چو نامردان مکن

(۴) چرخ گردون این رسن را می رساند تا به چاه / گر همی صحرات باید، چنگ درزن در رسن

۴۲- در هر بیت، به جز بیت «حس آمیزی» مشهود است؟ (خارج ۸۵)

- (۱) به من نوبت نداد آن چشم پُر حرف / پس از عمری که راه حرف باشد
- (۲) آن بلبلم که چو کشم از دل صغیر گرم / بوی محبت از نفسم می توان شنید
- (۳) گویا ز شش جهت درّ امید بسته اند / کز هیچ لب به گوش نوایی نمی رسد
- (۴) به زبان چرب ای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را

۴۳- در همه ابیات به جز بیت آرایه «حس آمیزی» به کار رفته است؟ (هنر ۸۵)

- (۱) آخر این ناله سوزنده اثرها دارد / شب تاریک فروزنده سحرها دارد
- (۲) زان لب که مژده نفسش اب زندگی است / دشنام تلخ هم به دعا گو نم یرسد
- (۳) ز اضطراب دل و لکنت زبان پیداست / که شمع هم دم مردن وصیتی دارد
- (۴) رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل

۴۴- در کدام بیت، آرایه «حسن آمیزی» مشهود نیست؟ (تجربی ۸۴)

- (۱) تلخ منشین شراب اگ رداری / سور کم کن کباب اگر داری
- (۲) هرگز نمیرد آ» که دلش زنده شد به عشق / ثبت است بر جریده عالم دوام ما
- (۳) رخ شاه کاووس پرشرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید
- (۴) ما گر چه مرد تلخ شنیدن نه ایم لیک / تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است

۴۵- در همه ابیات به جز آرایه «حس آمیزی» مشهود؟ (هنر ۸۴)

- (۱) به زبان چرب ای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را
- (۲) گر مکرر سخن تلخ بگوید معشوق / عاشق آن نیست که این نکته مسلم دارد
- (۳) دل در طلب حنده شیرین تو خون شد / جان در طمع لعل شکرخای تو افتاد
- (۴) ز طبع خسته من عذر خامشی میذیر / سخن گره نگشاید چو طبع بسته بود

۴۶- در همه گزینه ها به جز گزینه آرایه «حس آمیزی» به کار رفته است؟ (زبان ۸۱)

- (۱) بوی دهن تو از چمن می شنوم / رنگ تو ز لاله و سمن می شنوم
- (۲) به ترانه های شیرین به بهانه های رنگین / بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را
- (۳) هیچ جوینده ندانست که جای تو کجاست / آخر ای خانه برانداز سرای تو کجاست
- (۴) شیرین تر از آنی که به شکر خنده که گویند / ای خسرو خوبان که تو شیرین زمانی
- ۴۷- حافظ در بیت: «از این شعر تر شیرین ز شاهنشاه عجب دارم / که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی گیرد»، چند حس را در یک ترکیب به هم آمیخته است؟ (انسانی ۸۱)

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۴۸- در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود دارد؟ (خارج ۹۱)

- (۱) چون جگر عاشقان می خورد این شب به ظلم / دود سیاهی ظلم بر دل شب می دمد
- (۲) جانم اگر صافی است دشردی لطف تو است / لطف تو پاینده باد بر سر جان تا ابد
- (۳) بر اثر دل برو تا تو بینی درون / سبزه و گل م یدمد جوی وفام یرو
- (۴) عاقله شب تویی باز رهانش ز ظلم / نیم شبی بر فلک راه بزن بر رصد

۴۹- در کدام بیت آرایه «حسن تعلیل» وجود ندارد؟ (انسانی ۸۸)

- (۱) در وداع شب همانا خون گریست / روی خون آلود زان بنمود صبح
- (۲) تا چشم تو ریخت خون عشاق / زلف تو گرفت رنگ ماتم
- (۳) مرا چو صبح به دست دعا نگهدارید / که روشن است جهان از نفس کشیدن من
- (۴) مرا چو آبله بگذار تا شوم پامال / نمی رسد چو به کس فیضی از رسیدن من

۵۰- در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود ندارد؟ (خارج ۸۸)

- (۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت
- (۲) خورشید فروزنده شبی پرده نشین شد / کامد به در از پرده مه چارده تو
- (۳) اشک غماز من از سرخ برآمد چه عجب / خجل از رده خود پرده در نیست که نیست
- (۴) هر گه به صد کرشمه پری وار بگذری / بر چشم خود فرشته کشد خاک راه تو

۵۱- در کدام بیت آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است؟ (خارج ۸۵)

- (۱) پسته دهن بسته زان بُود که ندارد / چربی و شیرینی زبان که تو داری
- (۲) در نظرم آفتاب سایه نشین است / زیر کسله روی دل ستان که تو داری
- (۳) هرگز نبود سرو به بالا که تو داری / یا مه به صفای رخ زیبا که تو داری
- (۴) بسیار بود سرو روان و گل خندان / لیکن نه بدین صورت و بالا که تو داری

۵۲- در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود دارد؟

- (۱) چون جگر عاشقان می خورد این شب به ظلم / دود سیاهی ظلم بر دل شب می دمد
- (۲) جانم اگر صافی است دردی لطف تو است / لطف تو پاینده باد بر سر جان تا ابد
- (۳) بر اثر دل برو تا تو ببینی درون / سبزه و گل می دمدجوی وفامی دمد
- (۴) عاقله شب تویی باز رهانش ز ظلم / نیم شبی بر فلک راه بزن بر رصد

پاسخ تست آرایه های ادبی پایه دوازدهم

درس ۳

۱- گزینه ۳) لب لعل تشبیه اضافی و چشم و گوش با لب تناسب دارند.

۱: در این بیت تشبیه نداریم که تناسب داشته باشد.

۲: تشبیه «من» به پرنده باز که دارای لغات مراعات نظیر دار نیستند.

۴: تشبیه ندارد.

۲- گزینه ۳) اشاره به پیرزن کوفه دارد که طوفان نوح از تنور خانه او برخاسته بود. در این بیت طوفان استعاره از غم و تنور از قلب است.

۱: اشاره به خورشید دارد که در سنن ادبی شاه آسمان است.

۲: حورالعین داستانی نیست بلکه واژه ای قرآنی است.

۴: قائم اللیل یعنی شب زنده دار و صائم الدهر یعنی کسی که همیشه در روزه است.

۳- گزینه ۲) در این بیت تناسب بین امور ذهنی است: ورع و صوفی و زهد و حتی با قلندری هم میتوان تناسب یافت.

در سایر گزینه بین امور حسی است: ۱) سیل و بحر و دانه و مزرع ۲) چمن و صبا و صنوبر و روی و قامت ۴) خدنگ و سپر و عقل و غمزه و ناوک

۴- گزینه ۱) تناسب منفی همان تضاد است که بین شب و فروغ یا آفتاب تضاد داریم.

۵- گزینه ۱) سنن ادبی یعنی مفاهیمی و موتیف های شکل در اشعار شاعران چنانکه نرگسی که استعاره از چشم است با لب در تناسب است.

۶- گزینه ۳ : کلمات مراعات نظیر «جوشن ، برگستوان ، معرکه ، زره (۴)

تشریح سایر ابیات:

۱) «کوه ، دریا ، درخت (۳)

۲) «قند ، شکر ، حلوا (۳)

۴) «سحر ، خفته ، خواب (۳)

۷- گزینه ۴

تشریح سایر ابیات:

۱» «ساقی ، مطرب ، می

۲» «گل ، چمن

۳» «در ، دیوار

۸- گزینه ۴ : « سرخ ، زرد ، بنفش »

در ابیات ب (برنا ، پیر) / ج (دوست ، دشمن) = تضاد را میسازند.

۹- گزینه ۲

اصطلاح شطرنج» « (رخ ، بیدق ، شطرنج ، شاه)

اما در سایر ابیات از اصلاحات میگزاری استفاده شده است:

۱» «قدح ، باده

۳» «می ، رطل

۴» «صراحی ، ساغر

۱۰- پاسخ صحیح : گزینه (۴)

الف» «جوشن ، درع ، خود(کلاه جنگی)

ب» «تیغ ، تیر ، ناوک ، بیلک

ج» «می ، خمار ، شراب

د» «بخت ، طالع

۱۱- گزینه ۴(مصرع دوم: وقتی که خورشید آید ماه شکافته می شود که کنایه از رفتن ماه است و آمدن خورشید و روز.

۱: زمین دوم مراد قالب بشری است و گنج از جان آدمی و تلمیح به دمیدن روح در وجود آدمی توسط خداوند دارد.

فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ

۲: اشاره به این دارد که خداوند آدمی را بر صورت خود آفریده است.

۳: اشاره به خارج شدن آدم از بهشت و نیز اینکه گفته شده آدمی ابتدا شبیه فرشتگان بوده است.

قال اهبطوا بعضكم لبعض عدو و لكم في الارض مستقر و متاع الى حين

۱۲- گزینه ۳ (این بیت بیان خود داستان است و اشاره ای به داستان ندارد.

۱: اشاره به پدید آوردن عرش بر روی آب توسط خداوند دارد: وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ.

۲: اشاره به آفرینش آسمان بدون پایه دارد: خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ.

۴: اشاره به کشته شدن نمرود توسط پشه به اذن الهی دارد.

۱۳- گزینه ۳ (روح در اینجا به معنای جبرئیل است و صورت پاک به معنای نازل شدن جبرئیل به مریم دارد بصورت انسانی به اندام و ظاهر:

فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا.

سایر گزینه اشاره به این دارند که قالب بشری آدمی از خاک سرشته شده است.

۱۴- گزینه ۳

۱: اشاره به باور قدما دارد که نور ماه پیراهن الیاف مصنوعی را پاره می سازد.

۳: اشاره به داستان راز گفتن حضرت علی در چاه دارد: يَخْطَابُ الْبِئْرَ وَ الْبِئْرُ تَخَاطَبُهُ.

۴: اشاره به افسونگرانی دارد که برای آزار شخص خاصی وردی بر روی کاغذ نوشته و بر آن می دمیدند تا در خوابیدن مشکل یابد.

۱۵- گزینه ۲: در این بیت اشاره به هبوط آدم دارد که در قرآن برای آیه داریم: قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ.

۱: اشاره به ساخته شدن آدمی از وجودی چون ملائکه دارد که در قرآن بدان اشاره نشده است.

۳: در برخی روایات آمده که آدم دوباره به حکم حضرت محمد به بهشت باز می گردد.

۴: اشاره به انگشتر گذاشتن اهل سنت به دست چپ و شیعیان به دست راست دارد.

*سه بیت دیگر از قرآن منبعی ندارد بلکه از کتبی چون بحار الانوار، قصص الانبیا یا احادیث معنوی نشئت گرفته اند.

۱۶- گزینه ۴

۱: اشاره به این دارد که جهان چهار مادر که یکی از آنها زمین است (امهات اربعه) و سه فرزند دارد که حیوانات و جمادات و نباتات اند (موالید ثلاثه).

۲: اشاره به چنچ رکنی دارد که اسلام برپایه آن است.

۳: اشاره به آیه: ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ، مرسله یعنی گردنبد و مراد حرف نون است که بصورت گردنبد در کنار لغت قلم است.

۱۷ - گزینه ۴

۱: اشاره به این دارد که خداوند به انبیا و اولیای خود معرفت درونی و عرفان را آموخته:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ.

۲: اشاره به جانشینی آدمی در زمین به عنوان خلیفه خدا دارد:

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

۳: اشاره به برتری تقدیر الهی بر تدبیر آدمی دارد:

يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ

۱۸ - گزینه ۳

۱: آب زندگانی اشاره به آب حیات دارد که خضر از آن نوشید.

۲: آتشی که در کوه طور بر حضرت موسی عمران تجلی کرد.

۳: اشاره به پدید آمدن آدمی از گل دارد.

۱۹ - گزینه ۲ (در این گزینه اشاره به خمیدگی فلک از عقیده قدما دارد ولی سایر گزینه ها به احادیث و آیات اشاره دارد.

۱: عَاجِبُوا لَهُذَا الْإِنْسَانَ يَنْظُرُ بِسَحْمٍ وَ يَتَكَلَّمُ بِلَحْمٍ وَ يَسْمَعُ بِعَظْمٍ وَ يَتَنَفَّسُ مِنْ خَرْمٍ از حضرت علی علیه السلام.

۳: إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا این آیه اشاره به پناه دادن پیامبر در غار و بستن غار بوسیله تار عنکبوت دارد.

۴: اشاره به آیه هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ دارد.

۲۰ - گزینه ۳ (در این بیت اجزای سازنده آرایه تلمیح دو جزء اند: مار ضحاک و گنج افزیدون. دقت کنید آهنگر اشاره به کاوه آهنگر ندارد بلکه منظور آهنگری است که زنجیر چون مار را ساخته و برپای خاقانی بسته.

۱: اشاره به داستان بریده شدن دست زنان مصری از زیبای حضرت یوسف علیه السلام دارد و سه جزء دارد: دست و ترنج و زلیخا.

۲: اشاره به داستان فریب دادن قوم موسی توسط سامری و نیز دست نورانی موسی دارد و چهار جزء است: موسی و سامری و سم گوساله و ید بیضا

۴: اشاره به رفتن حضرت موسی به میقات برای چهل روز دارد و چهار جزء دارد: میقات و ارنی و موسی و کوه سینا.

*هر بیتی که دارای تلمیح است باید حداقل دو جزء از داستان را داشته باشد.

۲۱- گزینه ۴) شاعر خود اشاره به تضمین مصرع دوم از فیض فغانی کرده است.

۲۲- گزینه ۴) در سه گزینه اول مصرع های دوم توسط اوحدی مراغه ای از سعدی تضمین شده است.

۲۳- گزینه ۲) شاعر مصرع دوم را از سنایی غزنوی شاعر قرن پنجم تضمین کرده است. بقیه اشعاره ملمع هستند یه به زبان عربی و فارسی آمیخته شده نوشته شده اند.

۲۴- گزینه ۳) در گزینه یک حافظ مصرع دوم را از انوری تضمین کرده و در بیت دوم مصرع دوم را از فند زمانی و در بیت چهار مصرع دوم از خوجوا را تضمین کرده است.

۲۵- گزینه ۱) حافظ این بیت را کامل از ظهیرالدین فاریابی تضمین کرده است.

۲۶- پاسخ صحیح : گزینه (۱)

الف) «خاقانی مصراع دوم را از «رودکی» تضمین کرده است

۲۷- در تمامی ابیات به جز بیت گزینه (۴) از آرایه تضمین بهره برده شده است.

۲۸- گزینه ۳ : ۱، ۲، ۴» صائب تبریزی در تمامی این ابیات مصراع دوم را در شعرش از دیگری تضمین نموده است.

۲۹- گزینه ۴ : در باقی گزینه ها شاعر مصراع دوم را از شعرای دیگر تضمین کرده است.

۳۰- گزینه ۳ : سیف فراغانی در سایر ابیات مصراع دوم را از سعدی تضمین کرده است.

۳۱- پاسخ: گزینه ۲. : «شیرین» در این بیت به معنی «لذت بخش» است و دلالت بر شیرین ارمنی، معشوق خسرو و فرهاد، ندارد.

۳۲- پاسخ: گزینه ۴.

گزینه «۱»: اشاره به «لاف از سخن چو در توان زد/آن خشت بود که پر توان زد»

گزینه «۲»: اشاره به «ان هذا شيء عجاب»

گزینه «۳»: اشاره به «احسن الخالقين»

گزینه «۴»: تنها تضمین دارد و نه تلمیح.

۳۳- پاسخ: گزینه ۴.

بیت «۱»: اشاره به شق القمر.

بیت «۲»: اشاره به علی ابن ابی طالب که در سجده انگشترش را به مستمند بخشید.

بیت «۳»: اشاره به فریدون، پادشاه افسانه‌ای، که پس از قیام کاوه جانشین ضحاک ماردوش شد.

در بیت «۴» ترجمه‌ای از حدیث «اطلب العلم من المهد الى اللحد» آمده است و اشاره به ماجرای ندارد.

درس ششم

۱- : گزینه ۲

برید و درید و شکست و بیست (لف)

سر و سینه و پا و دست (نشر)

۲- گزینه ۳

جیب و جام لف یک و دو

مال و می نشر یک و دو

۳- گزینه ۴

خال و خط لف یک و دو

دام و دانه نشر یک و دو

۴- گزینه ۳

گزینه یک ، قد و رخ و چشم لف یک و دو و سه و سر و گل و بادام نشر یک و دو و سه

گزینه دو ، روی و چشم لف یک و دو و گهر و زر نشر های آنها

گزینه چهار ، کین و مهر لف یک و دو و نیش و نوش نشر های یک و دو

۵- گزینه ۳

در گزینه یک و دو و چهار لف و نشر مرتب وجود دارد

در گزینه سه ، ملامت و ندامت لف یک و دو

کشیدیم نشر دو ، شنیدم نشر یک

۶- گزینه ۴

در گزینه یک و دو و سه لف و نشر مرتب

تیغ و خامه لف یک و دو و وعده نشر دو ، وعید نشر یک

۷- گزینه ۳

گزینه سه لف و نشر مشوش دارد

زلف و بناگوش لف یک و دو

روز نشر دو ، شب نشر یک

۸- گزینه ۲

بقیه گزینه ها تضاد دارند

ج) موجود دانستن فانی ؛ پارادوکس

د) شاد و غمیگن ؛ تضاد

پاک و پلید ، هستی و مرگ ، تلخ و شکر : تضاد هستند

۹- گزینه ۴ : گزینه چهار تناقض ندارد

با خون طهارت کردن ، درد عین درمان است ، غلتیدن در خاک از شرم سرافرازی تناقض هستند

۱۰- گزینه ۳

خاموشی فغان جرس ماست ، هم درد و هم درمان بودن ، ایمان به کفر تناقض هستند

۱۱- : گزینه ۳

طلوع خورشید از غرب ، فریاد بی صدا ، آتش سرد پارادوکس هستند

۱۲- گزینه ۲: الف) سلطنت فقر؛ پارادکس / ب) همه کس و هیچ کس؛ تضاد

۱۳- گزینه ۳

آرام و درد، هستی و مرگ

طاق و جفت، تضاد هستند

۱۴- گزینه ۴

خندیدن و گریستن، لطف و قهر، گمراه و رهبر
تضاد هستند.

۱۵- گزینه ۳

۱۶- سوال ۱۶ گزینه (۴) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از خامی سوختن

۲) این که دعوی هستی دلیل نیستی باشد. / توأم بودن فانی بودن و موجود بودن

۳) آتش سرد پارادوکسی می باشد

۱۷- گزینه ۴.

در این بیت تنها تضاد دیده می‌شود و نه تناقض.

بیت «۱»: جمعیت را از پریشان کسب کردن.

. بیت «۲»: موجود دانستن فانی‌ها.

بیت «۳»: همراهی واژه های فریاد با بی صدا

۱۸- گزینه ۲. «بی‌هنری هنر» پارادوکس است.

۱۹- گزینه ۴.

نادان و اهل دانش متضاد هستند اما متناقض، خیر.

بیت «۱»: خوش بیمار / بیت «۲»: رندان پارس / بیت «۳»: آرامشی طوفانی.

۲۰- گزینه ۲.

توجه کنید که «داد» در مصراع اول در معنای «فریاد» است.

بیت «۱»: در گدایی گنج داشتن .

بیت «۳»: آسان بودن سختی

بیت «۴»: گل و ریحان بودن خار.

۲۱- گزینه ۱.

«آتش سرد» متناقض‌نماست.

۲۲- گزینه ۲.

بیت «۱»: گویای خاموش.

بیت «۳»: گویایی سکوت، بی‌تابی درنگ، تمکین بی‌قراری.

بیت «۴»: از مجموعه زلف پریشان شدن.

۲۳- گزینه ۲ : با من بودن و از من گریزان بودن

۲۴- گزینه ۳. پریشان بودن مجمع.

۲۵- گزینه ۴ : آتش سرد

۲۶- گزینه ۲.

بیت «۱»: سایه خورشید

بیت «۲»: دولت فقر.

بیت «۳»: چشمه از سراب جوش زدن .

بیت «۴»: در خاک غلتیدن فلک، معراج از پا افتادن، شرم سرافرازی

۲۷- گزینه ۴.

بیت «۱»: خاص و عام

بیت «۲»: درد و درمان، زخم و مرهم

بیت «۳»: در بستم و بشکستم

بیت «۴»: شور و شیرین، شیرین و تلخ، زیر و بالا، پرسش و پاسخ

۲۸- گزینه ۲.

بیت «۱»: خالی و پر.

بیت «۳»: ادبار و اقبال

بیت «۴»: فروشدن و برآمدن.

۲۹- ۲ واژه‌های متضاد: پرسش ≠ جواب / سر به زیر افکنده بودن ≠ سربالا بودن (زیر ≠ بالا) / شیرین ≠ تلخ

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نیستی ≠ هستی / پستی ≠ بلندی / ۳) درد ≠ درمان / زخم ≠ مرهم / ۴) جنگ ≠ آشتی

۳۰- گزینه ۳

گزینه ۱: دولت و غم : گل و خار

گزینه ۲: نیمه سرخ سیب مانند گل (گل سرخ) بود و نیمه زرد سیب مانند زعفران بود: مشبه‌ها لف را تشکیل داده‌اند و مشبه‌ها نشر را ۱لف و نشر بر پایه تشبیه است

گزینه ۳: لف و نشر برقرار نیست.

گزینه ۴: ابرو و چشم : بلا و فتنه.

۳۱- گزینه ۴ (تشبیه: طوفان بلا (اضافه تشبیهی) / سیل غم (اضافه تشبیهی))

استعاره: خانه: استعاره از وجود شاعر / مخاطب قرار دادن «سیل غم» شیخ و استعاره است.

۳۲- پاسخ: گزینه ۲.

در این بیت تنها تضاد دیده می‌شود و نه تناقض.

بیت «۱»: آزادی‌ای که نتیجه بندگی باشد، سلطنت گدا.

بیت «۳»: زبان شدن بی‌زبانی.

بیت «۴»: موجود دانستن فانی‌ها.

۳۳- گزینه ۴.

«بی‌هنری هنر» پارادوکس است.

۳۴- گزینه ۲.

نادان و اهل دانش متضاد هستند اما متناقض، خیر.

بیت «۱»: خوش بیمار.

بیت «۳»: آغاز پایان.

بیت «۴»: سخت سست. (البته گمانم طراح اشتباه خوانده. من عهد تو سخت سست می‌دانستم، تناقضی ندارد.)

۳۵- گزینه ۴.

توجه کنید که «داد» در مصراع اول در معنای «فریاد» است.

بیت «۱»: شاد بودن از غم، آزاد بودن بنده.

بیت «۲»: گل و ریحان بودن خار.

بیت «۳»: آسان بودن سختی.

۳۶- گزینه ۳.

«آتش سرد» متناقض‌نماست.

۳۷- گزینه ۲.

بیت «۱»: از مجموعه زلف پریشان شدن.

بیت «۳»: گویایی سکوت، بی‌تابی درنگ، تمکین بی‌قراری.

بیت «۴»: گویای خاموش.

۳۸- گزینه ۱.

بهتر بودن کشته از زنده همیشگی، مایه درمان بودن درد.

به نحوه خواندن بیت «۲» توجه کنید: زنده بی‌جان نتوان بود

۳۹- گزینه ۲.

پَریشانِ بودنِ مجمع.

۴۰- گزینه ۴.

همزمان جمع و پریشان بودن.

۴۱- گزینه ۲.

بیت «۱»: روشن کردن چراغ با باد.

بیت «۲»: در خاک غلتیدن فلک، معراج از پا افتادن، شرم سرافرازی.

بیت «۳»: فقیر منعم، گدای شاه.

بیت «۴»: دولت فقر.

۴۲- گزینه (۳) گزینه ۱: مربوط به کتاب درسی است و لفّ و نشر دارد.

گزینه ۲: رنگ معشوقان مانند سیم سپید است و رنگ عاشقان مانند زره زرد.

گزینه ۴: نیمه سرخ سیب مانند گل (گل سرخ) بود و نیمه زرد سیب مانند زعفران بود: مشبّه‌ها لفّ را تشکیل داده‌اند و مشبّه‌ها نشر را [لفّ] و نشر بر پایه تشبیه است.

گزینه ۳: لفّ و نشر برقرار نیست.

۴۳- گزینه ۱.

بیت «۱»: شور و شیرین، شیرین و تلخ، زیر و بالا، پرسش و پاسخ

بیت «۲»: درد و درمان، زخم و مرهم

بیت «۳»: زهر و شکر

بیت «۴»: هستی و مرگ

۴۴- گزینه ۴.

بیت «۱»: آمدن و رفتن.

بیت «۲»: فروشدن و برآمدن.

بیت «۳»: یافتن و گم شدن.

درس نهم

۱- گزینه ۳) در این بیت واژه سودا تنها معنی خیال می دهد و بو نیز معنای رایحه و ایهام نداریم.

۱: خراب: مست - ویران

۲: آب: در رابطه با باغ معنای معمولی خود را می دهد- در رابطه با جان مجاز از شراب است(علاقه جنس)

۴: دانه دل: تشبیه اضافی دل به دانه- حبه القلب(سودا)

۲- گزینه ۴) در این بیت عهد تنها معنای روزگار و خراب نیز معنی ویرانی میدهد چه که می گوید بنیاد را خراب می کند.

۱: روزی: یک روز - بهره و قسمت

۲: زار: ضعیف - ناتوان

۳: بخود: به خودی و خود - با اختیار خود

۳- گزینه ۳) ماه معنی ایام ۳۰ روزه است و با هلال ایهام تناسب دارد.

۱: بو: رایحه - امید، ۲: طومار در مصرع دوم: نامه طولانی - استعاره از زلف، ۴: زبانم موی شد: زبانم چون موی شد - زبانم موی در آورد

۴- گزینه ۲) در این بیت روزی تنها معنای یک روز می دهد و با خوان ایهام تناسب دارد.

۱: در تاب شدی: در رابطه با زلف یعنی پریشانی زلف - در رابطه با معشوق یعنی خشمگین شدن.

۳: تاب دادن: پیچ و تاب دادن چرا که در ادبیات گل بنفشه را به زلف معشوق می کنند زیرا حالت آشفته است - کنایه آزرده ساختن.

۴: از دل و جان: از صمیم دل - هدف از فدا کردن دل و جان با توجه به مصرع دوم.

۵- گزینه ۴) لب در این بیت معنای لبه می دهد و با مژگان ایهام تناسب دارد.

۱: پریشانی: پیچیدگی و خمیدگی زلف - آشفته حالی

۲: دور از تو: در دوری از تو - از تو دور باشد

۳: دور اندیش: کسی که به دوری می اندیشد - آینده نگر

۶-گزینه ۳)تنها بیت چهار ایهام ندارد و خشک لب کنایه از گرسنه است.

۱:شاعر می گوید به نقلی که استعاره از سخن شیرین است کام دل من را برآورده کن و در مصرع دوم می گوید زیرا در بازار پسته کم یاب است و من دنبال آن هستم از این رو پسته در مصرع دوم هم معنای حقیقی خود را می دهد و هم استعاره از دهان معشوق است.

۲:صبر:حوصله - نوعی دارو

۳:مشک ناب در مصرع دوم باتوجه به فضای بیت هم معنای حقیقی خود را می دهد و هم استعاره از زلف است.چین با زلف ایهام تناسب است.

۷-گزینه ۳)الف:عزیز:ارجمند و گرامی - لقب فراعنه مصر:ج:شاهد:بیننده - زیبارو.

ایهام بیت ه:سودایی:تجار - عاشق و شیفته.

۸-گزینه ۲

بیت دوم واژه عنبی ایهام دارد:منسوب به عنب و انگور - یکی از هفت طبقه چشم(عنبيه)و خد ترکیب پرده عنبی نیز ایهام است.

بیت چهار نیز ایهام دارد:دم زدن:کنایه از لاف زدن و سخن گفتن - نفس کشیدن.

۹-گزینه ۲)مصرع اول گوشه گیری در رابطه با چشم مراد سکونت چشم در کاسه خود است و در رابطه با شاعر مراد انزوا است؛

مستان:افراد مست - استعاره از چشمان،مایل:کج و خمیده - مشتاق.بیت ۳ ایهام دارد و سایر ابیات دوتا.

۱۰-گزینه ۳)شیرین:مزه شیرین - معشوقه خسرو

۱:اسب و رخ و شاه همگی یک معنی می دهندو ایهام تناسب سازند.

۱۱-گزینه ۳)این بیت ایهام تناسب دارد.

۱:شب در مصرع دوم ایهام دارد:شب در معنای حقیقی خود - استعاره از زلف و تار با زلف ایهام تناسب ساخته است.

۲:غنچه:معنای حقیقی خود - استعاره از دهان معشوق و چمن آرا استعاره از خداوند که در معنای حقیقی خود با باغ ایهام تناسب دارد.

۴:آغوش در رابطه با چنگ معنی گرفتن برای ساز زدن است و در رابطه با معشوق در آغوش گرفتن است و مژه مجاز از چشم که در معنای حقیقی خود با زلف ایهام تناسب دارد و خود چنگ نیز با زلف و مژه ایهام تناسب ساخته است.

د:مهر افزار:محبت افزا - تشبیه تفضیل در اینکه روشنائی چهره معشوق بر روشنائی خورشید می افزاید.طالع معنای بخت می دهد و در معنای طلوع کننده با مهر ایهام تناسب دارد.

ه:میان در مصرع دوم:کمر معشوق - با توجه به میان گشادن در مصرع اول که کنایه از صحبت کردن است معنای گفت و گو نیز می دهد.کنار معنای فاصله می دهد و در معنای آغوش و پهلوی با میان ایهام تناسب دارد.

الف:بو ایهام و گل استعاره از معشوق که با آب و گل ایهام تناسب دارد.

ب:زدن ایهام دارد در رابطه با نی یعنی نغمه زدن و در رابطه با شاعر یعنی جفا کردن.بی نوا ایهام دارد:در رابطه با شاعر یعنی مسکین و در رابطه با نی یعنی بدون آواز.

ج:تاب ایهام تناسب دارد.

۱:ایهام تناسب دارد:راست یکی از مقام های موسیقی است که با پرده و عشاق ایهام تناسب دارد.

۲:مجنون با لیلی ایهام تناسب است.

۳:گوشمال خوردن در رابطه با سعدی یعنی تنبیه شدن و در رابطه با رباب ساز زدن است و نیز گوشمال خود یعنی کوک کردن ساز و با رباب ایهام تناسب دارد و چنگ نیز با بر ایهام تناسب ساخته است.

۴:ساز:آلت موسیقی - طریق و روش.قانون در معنای اصول است و دف و نی و ساز ایهام تناسب دارد.

۱۴-گزینه ۳(لب اینجا معنای عضو و بدن و تشخیص است.

۱:روان در مصرع دوم:جاری با توجه به شراب - جان با توجه به قوت.یا قوت در مصرع اول استعاره از شراب و با ارزیدن ایهام تناسب دارد.

۲:سوختن در رابطه با شاعر رنج دیدن و در رابطه با عود آتش گرفتن.چنگ با عود ایهام تناسب.

۴:خراب:ویران - مست.دور معنای روزگار می دهد و در معنی گردش جام با باده ایهام تناسب است و مدام نیز ایهام تناسب دارد.

امیر ایهام تخلصی دارد:امیر فیروز کوهی - شاه

مرکب با قلم ایهام تناسب دارد.

۱۶- گزینه ۲ (جهان معنای جهانندن می دهد و در معنای عالم با فلک ایهام تناسب است).

*تناسب اعمال رابطه هنری و ادبی میان کلمات است گرچه در گزینه ۴ بو معنای رایحه می دهد ولی با آرزو ایهام تناسب نیست چراکه اولاً رابطه بو و آرزو مترادف است و ثانیاً هنری نیست.

۳: ایهام استخدام دارد.

۱۷- گزینه ۱ (این بیت دو ایهام تناسب دارد: چنگ در معنای پنجه با گوش و دل و عاشق در معنای مقام موسیقی با چنگ و نی ایهام تناسب دارد).

۲: اسب و پیاده و رخ و پیل هریکی در معنای مهره های شطرنج یک ایهام تناسب ساخته اند و شهمات در اینجا کنایه از به هلاکت رسیده است و در معنای اصطلاح شطرنج ایهام تناسب ساز است.

۳: شبهه استعاره از زلف است که با قمر ایهام تناسب نه چندان قوی دارد. شب استعاره از زلف که با ماه ایهام تناسب است. عنبر استعاره از زلف که با غالیه ایهام تناسب دارد. قمر استعاره از صورت که با شب ایهام تناسب ساخته و نیز غالیه در مصرع دوم استعاره از زلف که با عنبر ایهام تناسب دارد.

۴: روی معنای چهره می دهد و با وجه ایهام تناسب است و باب معنای موضوع می دهد و با درگه ایهام تناسب است.

۱۸- گزینه ۴ (شیرین لقا: کنایه از خوش چهره - آنکه چهره ای چون شیرین دارد پس ایهام است نه ایهام تناسب).

۱: دست نخست به عنوان مرحله اول شطرنج با نمط ایهام تناسب است.

۲: نیل عدم استعاره از دنیا که با مصر ایهام تناسب است.

۳: قلب معنای دگرگون می دهد و با زلف ایهام تناسب است.

۱۹- گزینه ۴ (ایهام تناسب ندارد. ۱: حوصله معنای صبر میدهد و در معنای چینه دان مرغ با کلاغ ایهام تناسب است و جالب است بدانید کلاغ چینه دان ندارد پس ایهام نیست ۲: شاهدیعی زیبارو میدهد و با طلاق ایهام تناسب است ۳: عین معنی مانند میدهد و با آب ایهام تناسبه)

۲۰- گزینه ۱ (هوا معنی طرفداری می دهد و با در معنای جو با آب ایهام تناسب است).

۲۱- گزینه ۳ (این بیت ایهام تناسب دارد خاتم معنای انگشتر میدهد و در معنای ختم کننده با سلیمان تناسبی دارد).

۱: سهراب گرد آفرید را به سرعت باد برداشت - سهراب گرد آفرید را به سبکی باد برداشت

۲: دهقان: استعاره از خداوند - باغبان

۴: پاکبازی: عمل کسی که هرچه در قمار دارد می بازد - عشق بدون هوس و عشق حقیقی

۲۲- گزینه ۳)

۱: تیغ: شمشیر - قله کوه

۲: یاقوت وار: مانند یاقوت- با توه به رسم بندگی ایهامی به این نام غلامان دارد که چرا که در گذشته نام غلامان را جوهر و لعل و لولو و... می داشتند. - آزاد دل: آزاده و بدون اسارت در رابطه با شاعر - اشاره به این دارد که سنگ شبه به عنوان نگین انشگتر کاربرد ندارد پس آزاد از اسارت خاتم است.

۳: ساز: طریق - نغمه، بی نوایی: مسکین بودن - خموش بودن

۴: از آن ایهام دارد: از یار نمی شکبید - از لاف زدن نمی شکبید

۲۳- گزینه ۴) این بیت شیرین ایهام یا ایهام تناسبی ندارد.

۱: آب در معنای آبرو آمده و با گل و گلاب ایهام تناسب است.

۲: عبر کن معنای پند گرفتن می دهد و در معنای اشک با دیده ایهام تناسب دارد.

۳: سرخاب معنی یکی از هفت دستگاه آرایش است که در معنای سهراب با زال ایهام تناسب است.

۲۴- گزینه ۲) این بیت نه ایهام و نه ایهام تناسب دارد.

۱) جام: جام جم - جام شراب

۳) یوسف استعاره از دل که با زندان ایهام تناسب دارد.

۴) هفت بیابان استعاره از هفت خانه شطرنج که با بیدق و فرزین ایهام تناسب دارد.

۲۵- گزینه ۴) بیت ایهام تناسب دارد.

۱: ساز معنای آلت موسیقی می دهد و در معنای مدارا یا آرامی با آرمیدن ایهام تناسب دارد.

۲: شیرین کنایه از خوش نقش و نگار است و با فرهاد ایهام تناسب دارد.

۳: شام در اینجا مراد تاریکی است که زلف به آن تشبیه شده است و در معنای شام غریبان تناسبی با غریبان دارد.

۲۶- گزینه ۴) این بیت چنین ایهامی ندارد در این تلفظی یک کلمه یا ترکیب را می توان به دو صورت خواند:

۱) (وقت طرب آن دلبر را در حالی که خوش و شاد بود یافتم - وقت طرب آن دلبر را به خوبی) (آسان) یافتم

۲) رطل زنان: در حال رطل زدن که در این صورت قید حالت است - افراد رطل زن که در این صورت نهاد است.

*رطل زن کنایه از شراب خوار

۳) ز دو دیده خون فشان هستم که در این صورت خون فشان مسند است - ز دو دیده خون، فشانم یعنی خون می فشانم که در این صورت خون مفعول و فشان فعل است.

۲۷-۴) گزینه چهار این بیت ایهام تناسب است کرمان معنای شهر کرمان می دهد و با ایوب ایهام تناسب است.

*ایهام استخدام یعنی وجه شبه بیت دو معنی بدهد یکی در رابطه با مشبه یکی در رابطه با مشبه به.

۱) اشک باریدن در رابطه با شاعر یعنی گریه کردن در رابطه با ابر یکی باریدن باران

۲) افتادن در رابطه با اشک یعنی چکیدن در رابطه با اخرت یعنی کم ارزش شدن

۳) گرفته در رابطه با ماه یعنی کسوف و ماه گرفتگی در رابطه با چهره کنایه از غم و پریشانی است

۲۸-۴) گزینه ۴) نسیم معنی باد صبحگاهی می دهد ولی با عیار ایهام تناسب داستانی دارد چرا که نسیم یکی از شخصیت های داستان سمک عیار بوده است.

*عیار در این بیت یعنی معشوق چالاک.

۱) قربان معنی قربانی می دهد و در معنای تیر دان با کیش و تیر و نیز ریش ایهام تناسب است.

۲) عشاق یعنی عاشقان و در معنای مقام موسیقی با ناله ایهام تناسب است.

۳) رشته در این بیت معنای تار و پود می دهد و در معنای مرضی خاص با بیماری ایهام تناسب است.

۲۹- گزینه ۱) ایهام توریه همان ایهام معمولی است که یک واژه دو معنی می دهد و در این بیت نای بی نوا سوم ایهام دارد یکی یعنی زندان نای و یکی یعنی نایی که صدا ندارد.

*مصرع اول ایهام استخدام است.

۳ بیت بعدی همگی ایهام تلفظی دارند.

۳۰- گزینه ۳) هندوان استعاره از زلفان معشوق و دل سیاه ایهام کنایی است: اشاره به سیاهی زلف دارد - کنایه از بدسگال

۳۱- گزینه ۱

الف) «ایهام = کلمه « فریاد »

ج) «ایهام = کلمه « دارا » با دو معنای متفاوت خود (۱= ثروتمندی ۲= داریوش هخامنش) در بیت قابل جایگذاری است .

د»ایهام = کاه «صبر» با هر دو معنای خود (۱= صبر و تحمل کردن ۲= گیاه صبر) در بیت معنا میدهد.

۳۲- گزینه (۳)

الف»ایهام = { روشن گشتن } در دو معنای (۱= نورانی شدن ۲= آشکارشدن) در بیت قابل جایگذاری است.

ج»ایهام = { زخم } در هر دو معنای (۱= ضربه ۲= جراحت) در بیت معنا میدهد.

۳۳- گزینه (۴)

ب» { شاهدان } هم در معنای (۱= زیبا رخا ۲= کسانی که گواهی میدن) در بیت قابل جایگذاری است.

ج» { شکسته } هم در معنای (۱= ساز شکسته»نوعی سبک موسیقی» ۲= خورد شده) در بیت قابل جایگذاری است

۳۴- گزینه (۲)

الف»ایهام = { برآمد } در هر دو معنای « ۱= پدید آمد ۲= بالا آمد» در بیت قابل جایگذاری می باشد.

ب»ایهام = { نخراشی } در هر دو معنای « ۱= خط انداختن با توجه به کلمه ناخن ۲= آزار نرساندن(کنایی) » در بیت قابل جایگذاری است

د»ایهام = { سرگرمیم } در هر دو معنای خود « ۱= سرمستیم ۲= مشغولیم » در بیت قابل جایگذاری می باشد.

۳۵- گزینه ۳

الف» در این بیت کلمه مستعد این آرایه « شیرین » است اما چون فقط در معنای « اسم شیرین خانم » بکار رفته و با معنای دیگر آن که « طعم شیرین » است با هیچ کلمه ای تناسب ندارد ، دیگرایهام تناسب نمیسازد. ❌

ب» کلمه (تاب= آرامش) در معنای پیچش زلف با دل و قلب ایهام تناسب می سازد. ✓

ج»ایهام تناسب = قلب به معنای « قلبی » است اما در معنای رایج خود با « دل » تناسب دارد. ✓

۳۶- گزینه ۲

ب»ایهام تناسب= کلمه « آشنا » دو معنا دارد. { ۱= آشنایان و خویشاوندان ۲= شنآوری و سباحی } که در این بیت معنای قابل قبول آن « خویشان و نزدیکان » می باشد و معنای { شنآوری آن با = دریا } تناسب دارد.

ج» کلمه (سرو) با غنچه و کلمه (دوش) با چشم میتواند تناسب داشته باشد. {ایهام تناسب مجازی}

۳۷- گزینه ۱

کلمه (جانب) به معنای طرف در این بیت قابل جایگذاری است اما معنای دیگر آن که پهلو است با چشم تناسب دارد.

۳۸- گزینه ۱

الف» کلمه (دوش) با دیدگان و اشک تناسب دارد.

ب» در این بیت کلمه «کرمان» به معنی (شهر کرمان) مدنظر شاعر است اما در معنای دیگر خود (گروهی از بی مهرگان) (با کلمه (ایوب، صبر) ایهام تناسب تلمیحی می سازد.

۳۹- گزینه ۲

ب» ایهام = کلمه (گرفته) میتواند به دو صورت (۱) = آتش در رگ جانم گرفته باشد. ۲ = برق در رگ جانم گرفته باشد). ایهام می سازد نه ایهام تناسب.

د» ایهام تناسب = کلمه (لب) (با معنای (لب و کناره ساحل) قابل جایگذاری است اما معنای دیگر آنکه جز اعضای بدن است با کلمه (دهان) تناسب دارد.

۴۰- گزینه (۴) تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خسرو» ایهام دارد: ۱- پادشاه (خوشبخت) ۲- خسرو پرویز، پادشاه ایرانی

گزینه «۲»: «شیرین» ایهام تناسب دارد: ۱- دلنشین. ۲- نام معشوقه خسرو که در این معنا با «خسرو» و «شکر» تناسب دارد.

گزینه «۳»: «شکر» ایهام تناسب دارد: ۱- نوعی ماده خوراکی ۲- معشوقه خسرو که در این معنا با «خسرو» و «شیرین» تناسب دارد.

۴۱- گزینه (۴) پروانه: ۱- اجازه، مجوز ۲- حشره‌ای زیبا

۴۲- گزینه (۲) (به نظر می‌رسد طراح محترم در این گزینه کلمات «تاب» و «روی» را دارای ایهام نمی‌داند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «هزار» ایهام دارد: ۱- عدد هزار، ۲- بلبل (هزار دستان)

۴۳- گزینه ۳.

دستان (۱) دست‌ها (۲) حيله

۴۴- گزینه ۲.

بیت «۱»: بازی (۱) لعب (۲) باز (نوعی پرنده) بودن

بیت «۳»: مخفی (۱) پنهان (۲) تخلص شاعر

بیت «۴»: خواندن ۱) قرائت ۲) فراخواندن/دعوت

۴۵- پاسخ: گزینه ۱.

بیت «۲»: در نمی‌گیرد: ۱) آتش نمی‌گیرد ۲) اثر نمی‌کند

بیت «۳»: بوی: ۱) رایحه ۲) آرزو

بیت «۴»: زدی بر سر من: ۱) تابیدی ۲) معنای عینی عبارت: کوبیدی

۴۶- گزینه ۳.

بوی: ۱) رایحه ۲) آرزو

۴۷- گزینه ۴.

رود: ۱) رودخانه ۲) نوعی ساز

۴۸- گزینه ۳.

مهر: ۱) محبت ۲) خورشید

۴۹- گزینه ۴.

تیغ: ۱) قله ۲) شمشیر

کمر: ۱) میانه کوه ۲) کمر بند

گزینه «۳»: «بو» ایهام دارد: ۱) امید و آرزو، ۲- رایحه / اما ظاهراً معنای امید آرزو از این کلمه در بیت قابل دریافت است.

۵۰- گزینه (۴) گزینه ۱: «باد» در معنی «بادا» (فعل دعایی) آمده است، اما به دلیل حضور «جو» و «دریا» معنی «حرکت هوا» نیز به ذهن خطور می‌کند.

گزینه ۲: «بحر» در معنی «بحر عروضی» آمده است، اما به دلیل وجود واژه «طوفان» معنی «دریا» نیز در ذهن تداعی می‌شود.

گزینه ۳: «بینی» فعل است اما به دلیل حضور واژه‌های «چشم» و «دهان» معنی عضوی در چهره از آن، در ذهن تداعی می‌شود.

گزینه ۴: «شام» فقط در معنی «شب» آمده است و معنای «سرزمین شام» با هیچ واژه‌ای در بیت تناسب ندارد و تداعی نمی‌شود.

۵۱- گزینه (۳) پروانه در کنار شمع ایهام تناسب دارد نه ایهام و فقط در معنای اجازه قابل قبول است.

گزینه «۱»: مدام: ۱- شراب ۲- همیشه

گزینه «۲»: مردم‌دار: ۱- دارندهٔ مردمک ۲- مردم‌نواز

گزینه «۴»: از نو: ۱- دوباره ۲- از شعر نو (به سوی شعر کهن).

۵۲- گزینه (۲) (گزینه ۱: «سودا» در دو معنایش پذیرفتنی است: ۱- عشق و شیدایی ۲- تجارت، دادوستد («سر» نیز ایهام تناسب ظریفی دارد).

گزینه ۲: «شیرین» در مصراع نخست و دوم تنها در معنی «عزیز» پذیرفته است.

گزینه ۳: «قلب» در مصراع دوم در دو معنایش پذیرفتنی است: ۱- «پول قلبی» (استعاره از دل ناقابل) ۲- «دل»

«وجه» در مصراع دوم در دو معنایش پذیرفتنی است: ۱- روی و چهره ۲- وجه نقد

گزینه ۴: ایهام «نگران» آشکار است: ۱- دلوپس و مضطرب ۲- تماشاگر

۵۳- گزینه (۳) «سهل» در دو معنایش قابل قبول است: ۱- راه نرم و هموار ۲- اسان

گزینه «۴»: در این بیت کلمات «پرده»، «راه»، «بنواز»، «نوبت»، «میزنی»، «عشاق» ایهام دارند.

۵۴- گزینه ۲

پاسخ تشریحی :

در بیت این گزینه «عود» به معنای نوعی ساز است که فعل «بسوخت» برای آن معنایی دیگر را نیز تداعی می‌کند: نوعی چوب معطر که آن را می‌سوزانند.

۵۵- گزینه ۴

پاسخ تشریحی :

واژه «گوشمال» در معنای «تنبيه / مجازات» به کار رفته، اما در معنای غایب «کوک کردن ساز موسیقی» با «ناله» و «زیر و زار» تناسب معنایی دارد. < ایهام تناسب

نکته: سفت و شل کردن گوشی سیم گیر سازهای موسیقی برای کوک کردن آن‌ها را در قدیم گوشمال می‌گفته‌اند.

۵۶- گزینه (۱) (گزینه ۱: «قلب» در هر دو معنایش پذیرفتنی است: ۱) دل ۲) مرکز لشکر (ایهام)

«چین» به معنای چین و شکن آمده اما به دلیل حضور «هندو» و «قلب دلاوران» کشور چین هم به ذهن می‌آید. (ایهام تناسب)

پر دل» یعنی «پرتاب و پریچ» اما به دلیل حضور «قلب دلاوران» معنای شجاع نیز از آن به ذهن خطور می‌کند. (ایهام تناسب)

گزینه ۲: «بی‌مغز» به معنی «بی‌هوده» آمده اما به دلیل حضور «پسته» معنی «پوک» هم از آن به ذهن خطور می‌کند. (ایهام تناسب)

گزینه ۴: «باز» به معنی «دوباره» آمده است اما به دلیل حضور «صید» و «قید» و... معنی «پرندۀ شکاری» نیز به ذهن خطور می‌کند.

۵۷- گزینه (۱) (نوا: ۱- نغمه، سرود ۲- یکی از مقام‌های موسیقی که در این معناها عشاق، اصفهان و عراق تناسب دارد.

عشاق: ۱- عاشقان، شیفتگان ۲- از مقام‌های موسیقی

اصفهان: ۱- شهر اصفهان ۲- از مقام‌های موسیقی

عراق: ۱- ساحل، کناره آب ۲- کشور عراقی ۳- از مقام‌های موسیقی البته نغمه و عراقی هم ایهام دارند.

۵۸- گزینه (۱) واژه‌های ایهام‌دار در گزینه‌ها به ترتیب عبارتند از:

دوران (عهد و دوره - دوره گردانی ساغر) / قدر (مقدار و اندازه - سرنوشت و تقدیر) / نگران (نگرنده و ناظر - مضطرب و پریشان) می‌باشد. ولی در گزینه پاسخ واژه (صبر) ایهام ندارد و فقط به معنی (شکیبایی و بردباری) می‌باشد.

توجه: در بعضی عبارات واژه صبر (به معنای گیاهی زرد و تلخ شکیبایی و بردباری) می‌آید که در این صورت ایهام و یا ایهام تناسب دارد.

۵۹- گزینه (۳) (گزینه ۱: «مهر» به معنی عشق آمده است اما «مهر ماه» به دلیل حضور «سال» به ذهن خطور می‌کند.

گزینه ۲: «تیر» در معنی سلاح جنگ آمده است اما «سیاره تیر» به دلیل حضور «ماه» به ذهن خطور می‌کند.

گزینه ۳: از «عهد» و «هوا» فقط یک معنا بر می‌آید.

گزینه ۴: «ضحاک» به معنی «خندان» آمده است، اما «آزیدهاک ماردوش» به دلیل حضور جم (جمشید) به ذهن خطور می‌کند.

۶۰- گزینه (۳) (گزینه ۱: در زیباییار و ارزشمندی او اغراق شده است.

گزینه ۲: در جاذبه و دلبریار اغراق شده است.

گزینه ۴: در سوزاندگی سخن شاعر اغراق شده است. (باور بر این بود که سمندر در آتش نمی‌سوزد یا از میان آتش به وجود می‌آید).

۶۱- پاسخ: گزینه ۲.

اغراق در لطافت بدن؛ طوری که حتی برگ گل آن را آزار می‌دهد.

۶۲- پاسخ: گزینه ۲.

اغراق در اشک ریختن؛ در حدی که خرابه‌ها را به رودی چون جیحون تبدیل کند.

۶۳- پاسخ: گزینه ۲.

اغراق در شدت درگیری، به طوری که گرد حاصل از آن تا ابر می‌رسد.

درس دوازدهم

۱- گزینه ۲

در گزینه دو علت سیاهی شب ظلم کردن به عاشقان بیان شده است که علتی ادبی و غیر واقعی است

۲- گزینه ۳

علت ادبی و غیر واقعی بیان شده است

۳- گزینه ۴

در گزینه یک علت باریدن باران غیر واقعی گفته شده

در گزینه دو هم علت بارش ابر را بد عهدی روزگار بیان کرده و در گزینه سه علت روشن بودن ستاره‌ها را ادبی و غیر واقعی بیان کرده است

۴- گزینه ۳

۵- گزینه ۴

در گزینه یک دلیل خوشبویی باد صبا گذر از درگاه یار بیان شده

در گزینه دو هم علتی غیر واقعی بیان شده

در گزینه سه علت پرده نشینی خورشید بیورن آمدن سیمای همچون ماه معشوق از پرده بیان شده است

۶- گزینه ۳

در گزینه یک علت داشتن خال را غیر واقعی و ادبی بیان کرده

در گزینه دو علت قرار گرفتن پنبه بر شیشه شراب پوشیده نگه داشتن اسرار باده فروشان بیان شده

در گزینه چهار هم علت پیری را ادبی و غیر واقعی بیان کرده است

۷- گزینه ۳ : بوی از دهن چمن شنیدن حس آمیزی است

۸- گزینه ۴ : شنیدن حرف تلخ حس آمیزی است

۹- گزینه ۴ : سخن تلخ ، شنیدن بوی خوش ، رنگ گفتار حس آمیزی هستند

۱۰- گزینه ۳ : تلخ نشستن ، بوی محبت شنیدن ، گفتار رنگین حس آمیزی هستند

۱۱- گزینه ۳ : مصراع دوم مثال و مصداقی برای مصراع اول می باشد

۱۲- گزینه ۲ : تیرگی از پا شکستگان چراغ است همانطور که کدورت از دل عاقل نمیرو

۱۳- گزینه ۴ : در گزینه های یک و دو و سه مصراع دومی مثال و مصداقی برای مصراع اول می باشد

۱۴- گزینه ۳ : در گزینه سوم مصراع دوم تکمیل کننده مصراع اول است و مثال و مصداقی برای آن نمیباشد .

۱۵- گزینه ۴

۱۶- گزینه ۳ حسن تعلیل ندارد

۱- دلیل اینکه از خاک گل میروید این است که تعدادی انسان خوب در خواب خفته اند

۲- دلیل رفتن خورشید پیدا شدن چهره معشوق بیان کرده است

۴- دلیل باریدن ابر را بد عهدی ایام دانسته است

۱۷- گزینه ۴ فاقد اسلوب معادله است

نکته : حروف ربط اسلوب معادله را به هم میزنند

۱۸- گزینه ۳ سخن تلخ حس آمیزی است و اسلوب معادله هم دارد

۱- تلخ بودن مرگ حس آمیزی است و اسلوب ندارد

۲- اسلوب معادله دارد حسن آمیزی ندارد

۴- خنده شیرین حس آمیزی است ولی اسلوب معادله ندارد

۱۹- گزینه ۳

استعاره : تشخیص دارد

ایهام: راستی (۱). صاف بودن ۲. درستی)

حسن تعلیل: شاعر دلیل غیر منطقی برای همیشه سبز بودن سرو بیان کرده است که راستی داشته است

کنایه: برزد علم را

۲۰- گزینه ی ۳

کنایه: مهمان چیزی بودن کنایه از در انتظار چیزی بودن.

استعاره: سر پا ایستادن شعله ها تشخیص و استعاره ی مکنیه.

حسن تعلیل: شعله های آتش به این دلیل روشن می شوند که در انتظار سوزاندن کسی هستند و با این هدف روشن می شوند.

ایهام تناسب: سر؛ در سر پا اصطلاح است اما سر با واژه ی پا ایهام تناسب دارد.

۲۱- گزینه ۲

تشبیه: تیغ غم

تناقض: بعد مقتول شدن زندگی یافتن

کنایه: شکسته کنایه از غمگین

واج آرایی مصوت ا

۲۲- گزینه ۳

بیت «۱»: مردن تلخ

بیت «۲»: ترانه های شیرین.

بیت «۴»: رنگین بودن سخن.

۲۳- گزینه ۴

بیت «۱»: خشک بودن سلام.

بیت «۲»: رنگینی گفتار.

بیت «۳»: شیرینی خنده.

۲۴- گزینه ۴

مرتّب شده بیت: وقتی از رسیدن من فیضی به کسی نمی‌رسد، بگذار تا مثل آبله پایمال شوم. حسن تعلیلی در این بیت مشاهده نمی‌شود.

۲۵- گزینه ۴.

در گزینه ۱ «علت سرخی اشک، خجالت او (اشک) از آشکار کردن راز عاشقان است

در بیت «۲» علت باریدن باران، بد عهدهی روزگار دانسته شده است.

در گزینه ۳ «علت شکستن گل‌ها از خاک، دفن گل‌اندام‌ها در آن دانسته شده است.

در بیت «۴» اما تعلیلی نمی‌بینیم.

۲۶- گزینه ۴.

پسته چون شیرین‌زبان نیست، دهانش را می‌بندد

۲۷- گزینه ۴ این گزینه علت سیاهی شب را ظلم کردن شب به عاشقان می‌داند و لذا دلیلی ادبی و غیرواقعی برای سیاهی شب بیان می‌کند. مصراع اول نیز تشخیص دارد.

۲۸- گزینه ۴.

دو مصراع این گزینه از لحاظ نحوی مستقل نیستند و ضمناً تشبیه تمثیلی نیز در بیت دیده نمی‌شود.

در گزینه ۱ «حرف=مرغ، غافلان=تیغ اجل.

در گزینه ۲ «موی سفید=شوره‌زار، سراب=امل

در گزینه ۳ «تیرگی=سیه کاری، ریزش سحاب (باران)=اشک ندامت.

۲۹- گزینه ۱.

دو مصراع بر خلاف سایر گزینه‌ها در این گزینه تشبیه تمثیلی دیده نمی‌شود.

در گزینه ۲ «خانه تاریک=دل، روشنی=شمع، عکس=صورت. .

در گزینه ۴ «فانوس=دل، شمع=عشق

۳۰- گزینه ۲.

تشبیه تمثیلی در این بیت نمی‌بینیم.

در گزینه «۱»: دیده بستن از جهان=کوری، فیض و گشایش=برگ و نوا

در گزینه «۳»: خزان=برگشتنِ ورق

تغییر وضعیّت، عندلیب=یار.

در گزینه «۴»: دل=دانه سوخته، شراب=سحاب.

۳۱-گزینه ۲.

دو مصراع این گزینه از لحاظ نحوی مستقل نیستند و ضمناً تشبیه تمثیلی نیز در بیت دیده نمی‌شود. در گزینه «۱»: سراب=مهتاب، پروانه=تشنه. در گزینه «۳»: تیرگی=سیه‌کاری، ریزش سحاب (باران)=اشک ندامت. در گزینه «۴»: موی سفید=شوره‌زار، سراب=امل

۳۲-گزینه ۱.

دو مصراع با وجود اینکه از لحاظ نحوی مستقل‌اند اما بر خلاف باقی گزینه‌ها در این گزینه تشبیه تمثیلی دیده نمی‌شود. در گزینه «۲»: فانوس=دل، شمع=عشق. در گزینه «۳»: دخل بی‌جا=تیر کج. در گزینه «۴»: خانه تاریک=دل، روشنی=شمع، عکس=صورت

۳۳-گزینه ۲.

تشبیه تمثیلی در این بیت نمی‌بینیم. در گزینه «۱»: دل=دانه سوخته، شراب=سحاب. در گزینه «۳»: خزان=برگشتنِ ورق (تغییر وضعیّت)، عندلیب=یار. در گزینه «۴»: دیده بستن از جهان=کوری، فیض و گشایش=برگ و نوا.

۳۴-گزینه ۴.

در بیت تشبیه تمثیل نمی‌بینیم. در گزینه «۱»: سخت‌گیری دوران=قحط سال، عارف=هما (توجه کنید که هما پرنده‌ای است استخوان‌خوار و به قناعت شهره است). در گزینه «۲»: دل=زر، خراش=سکه. در بیت «۳»: همراهی با پس‌مانده=دیوار کوتاهی.

۳۵-گزینه ۳.

در بیت تشبیه تمثیلی نمی‌بینیم. «آتش» و «آب» و «کافر» استعاره مصرّحه‌اند. در گزینه «۱»: جمعه=عشرت امروز، فکر شنبه=اندیشه فردا. در گزینه «۲»: هرزه‌گو=مرغ ناهنگام. در گزینه «۴»: غوره=ماه روزه، شیرین=عید.

۳۶-گزینه ۱.

ابیات از لحاظ نحوی از یکدیگر مستقل نیستند و تشبیه تمثیلی نیز در بیت نمی‌بینیم. در گزینه «۲»: حریص=آتش سوزنده. در گزینه «۳»: آنکه جوهر دارد=چنار. در گزینه «۴»: اقبال=بلندی، خصم=فواره.

۳۷-گزینۀ ۴.

دو مصراع از لحاظ نحوی مستقل نیستند و تشبیه تمثیلی هم در این بیت نمی‌بینیم. در گزینۀ «۱»: رنگین سخن=گل [رنگین سخنی=نکته]. در گزینۀ «۲»: عارف=آینه‌خانه. در گزینۀ «۳»: سرکش=شعله، از پا افتادن=به خاکستر نشستن.

۳۸- گزینۀ ۳: بیت «۱»: خشکی سلام. بیت «۲»: سخن تلخ. بیت «۴»: گرمی صغیر. بیت «۳»: حس‌آمیزی ندارد چون گل حقیقتاً بو دارد.

۳۹- گزینۀ ۴: بیت «۱»: شیرینی و تری شعر. بیت «۲»: شیرینی ترانه. بیت «۳»: شنیدن رنگ.

۴۰- گزینۀ ۱: بیت «۲»: رنگینی گفتار. بیت «۳»: شیرینی سخن. بیت «۴»: دیدن بو.

۴۱- گزینۀ ۲: رنگ گفتار.

۴۲- گزینۀ ۳: بیت «۱»: پرحرفی چشم. بیت «۲»: گرمی صغیر. بیت «۴»: خشکی سلام.

۴۳- گزینۀ ۳: بیت «۱»: سوزندگی ناله. بیت «۲»: تلخی دشنام. بیت «۴»: رنگین بودن سخن.

۴۴- گزینۀ ۲: گزینۀ «۱»: تلخ نشستن. گزینۀ «۳»: نرم بودن سخن. گزینۀ «۴»: سخن تلخ.

۴۵- گزینۀ ۴: بیت «۱»: خشک بودن سلام. بیت «۲»: تلخی سخن. بیت «۳»: شیرینی خنده.

۴۶- گزینۀ ۳: بیت «۱»: شنیدن رنگ. بیت «۲»: شیرینی ترانه. بیت «۴»: شیرین بودن خندۀ مخاطب.

۴۷- گزینۀ ۲: «شعر تر شیرین»: شنوایی (شعر)، لامسه (تر)، چشایی (شیرین).

۴۸- گزینۀ ۱: شاعر علت سیاهی شب را آزار او به عاشقان می‌داند

۴۹- گزینۀ ۴.

مرتب‌شده بیت: وقتی از رسیدن من فیضی به کسی نمی‌رسد، بگذار تا مثل آبله پایمال شوم. حسن تعلیلی در این بیت مشاهده نمی‌شود.

۵۰- گزینۀ ۴.

در گزینۀ «۱» علت شکفتن گل‌ها از خاک، دفن گل‌اندام‌ها در آن دانسته شده است. در بیت «۲» علت پنهان شدن خورشید، آشکار شدن روی یار دانسته شده است. در گزینۀ «۳» علت سرخی اشک، خجالت او (اشک) از آشکار کردن راز عاشقان است. در بیت «۴» اما تعلیلی نمی‌بینیم.

۵۱- گزینۀ ۱: پسته چون شیرین‌زبان نیست، دهانش را می‌بندد.

۵۲- گزینه (۱) این گزینه علت سیاهی شب را ظلم کردن شب به عاشقان می‌داند و لذا دلیلی ادبی و غیرواقعی برای سیاهی شب بیان می‌کند. مصراع اول نیز تشخیص دارد.

adabiat_ahmadi